

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Forma a frekvence vyjádření podmětu ve španělských
neliterárních textech v porovnání s češtinou

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jana Králová, CSc.

Autor práce: Petra Žůrková

Studijní obor: Španělský jazyk

Ročník: druhý

2012

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v plném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně dostupné databázi STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 5.března 2012

Poděkování

Děkuji paní prof. PhDr. Janě Králové, CSc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky poskytnuté při zpracování mé diplomové práce.

Anotace

ŽŮRKOVÁ, P. *Forma a frekvence vyjádření podmětu ve španělských neliterárních textech v porovnání s češtinou*. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta. Ústav romanistiky 2012.

Cílem diplomové práce je co nejpřehledněji popsat formu a frekvenci podmětu ve španělských neliterárních textech v komparaci s českými neliterárními texty. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická pasáž je zaměřena na popis a charakteristiku českého a španělského podmětu vycházející z jednotlivých reprezentativních gramatik. Pro popis podmětu v českých textech jsem vycházela především z Příruční mluvnice češtiny, pro popis podmětu ve španělštině zejména pak z Nové gramatiky španělského jazyka. Další kapitoly teoretické části se věnují slovosledu a publicistickému stylu. V praktické části jsou uvedeny výsledky odborné analýzy formy a frekvence podmětu z vybraných neliterárních textů. Výsledek této analýzy slouží k porovnání jednotlivých zkoumaných jevů příslušných jazyků. Závěr diplomové práce tvoří také resumé ve španělském jazyce.

Abstract

ŽŮRKOVÁ, P. *Form and Frequency of the Expression of Subject in Spanish and Czech Non-Literary Texts*. Diploma Thesis. South-Bohemian University in České Budějovice. Faculty of Arts. Institute of Romance studies 2012.

The purpose of this Diploma Thesis is to describe very clearly the form and frequency of the subject in Spanish non-literary texts in comparison with Czech. The Thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical passage is focused on description and characterization of Czech and Spanish subjects, based on particular representative grammars. I have used primarily *The Hand Grammar of Czech Language* for a description of the subject in Czech texts and to describe the subject in Spanish I have especially used *The New Grammar of Spanish*. Further theoretical chapters of the Thesis are focused on word order and journalistic style. The practical part contains the results of analysis of the form and frequency of the subject in non-literary texts. The result of these analysis helps us to compare all occurrences of researched languages. Summary in Spanish makes part in the end of this Thesis.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. DEFINICE PODMĚTU – OBECNÁ CHARAKTERISTIKA	10
2. PODMĚT VE ŠPANĚLŠTINĚ	12
2.1. <i>Dvojí pojetí podmětu.....</i>	<i>12</i>
2.2. <i>Formální náležitosti podmětu .....</i>	<i>13</i>
2.3. <i>Shoda podmětu s přísudkem .....</i>	<i>13</i>
2.4. <i>Pád podmětu .....</i>	<i>14</i>
2.5. <i>Syntaktická pozice podmětu .....</i>	<i>14</i>
2.6. <i>Členění podmětu .....</i>	<i>15</i>
2.6.1. Členění podle formy podmětu	16
2.6.2. Členění podle užití slovesného rodu.....	18
2.6.3. Členění z hlediska sémantického	18
2.6.4. Členění z hlediska syntaktické pozice	19
2.7. <i>Postavení podmětu ve španělštině .....</i>	<i>19</i>
2.7.1. Netranzitivní a neakuzativní slovesa	20
2.8. <i>Podmět vyjádřený, nevyjádřený, nulový .....</i>	<i>22</i>
2.8.1. Vyjádření podmětu pomocí zájmena	22
2.8.2. Podmět nevyjádřený (sujeto elíptico)	23
2.8.3. Polovětné konstrukce (neurčitý podmět)	23
2.8.4. Nulový podmět (bezpodmětné věty).....	24
3. PODMĚT V ČEŠTINĚ.....	27
3.1. <i>Podmět substanční a situační .....</i>	<i>28</i>
3.2. <i>Podmět substanční .....</i>	<i>28</i>
3.2.1. Ostatní formy substančního podmětu	29
3.2.2. Podmět vyjádřený	32
3.2.3. Užití jiného pádu podmětu než je nominativ	34
3.3. <i>Situační podmět.....</i>	<i>35</i>
3.3.1. Nominalizace vedlejších vět – infinitivní konstrukce.....	36
3.4. <i>Nulový podmět (bezpodmětné věty) .....</i>	<i>38</i>
4. SLOVOSLED	40
4.1. <i>Slovosled ve španělštině.....</i>	<i>41</i>

4.2.	<i>Slovosled v češtině</i>	42
5.	PUBLICISTICKÝ STYL.....	44
5.1.	<i>Jazyková stránka publicistického stylu</i>	45
6.	ZÁVĚRY TEORETICKÉ ČÁSTI.....	47
7.	ANALÝZA ČESKÝCH A ŠPANĚLSKÝCH NELITERÁRNÍCH TEXTŮ - FORMA A FREKVENCE VYJÁDŘENÍ PODMĚTU V NELITERÁRNÍCH TEXTECH.....	48
7.1.	<i>Vyjádření podmětu substantivem – forma a frekvence</i>	49
7.2.	<i>Vyjádření podmětu adjektivem – forma a frekvence</i>	51
7.3.	<i>Vyjádření podmětu zájmenem – forma a frekvence</i>	52
7.4.	<i>Vyjádření podmětu číslovkou – forma a frekvence</i>	55
7.5.	<i>Vyjádření podmětu vedlejší větou – forma a frekvence</i>	56
7.6.	<i>Nevyjádřený podmět</i>	57
7.7.	<i>Infinitivní konstrukce (neurčitý podmět)</i>	58
7.8.	<i>Nulový podmět (bezpodmětné věty)</i>	60
	ZÁVĚR	61
	RESUMEN	63
	SEZNAM LITERATURY	67

Úvod

Tato diplomová práce se zabývá popisem vyjádření podmětu ve španělštině a češtině a jeho následnou analýzou ve srovnatelných španělských a českých původních textech z oblasti sportovní rubriky.

Tato práce se řadí do současné moderní disciplíny kontrastivní lingvistiky, jež spočívá v porovnávání dvou typologicky nepříbuzných jazyků, v našem případě češtiny a španělštiny. Abychom mohli začít dva jazyky porovnávat, je třeba se zamyslet nad tím, v čem se oba jazyky liší, resp. co mají společného. Z hlediska typologie je rozdíl mezi oběma jazyky patrný. Dle Skaličkovy typologie se čeština, jakožto jazyk slovanský, řadí do jazyků flektivních. Naproti tomu španělština, coby jazyk románský, je na rozhraní více jazykových typů – jazykový typ flektivní, izolační, ale také např. aglutinační¹. Je nutné však podotknout, že žádný jazyk není typologicky čistý. Většinou však jeden jazykový typ převládá². „*Las lenguas románicas modernas tienen una clara dominante aislante (el francés) o una dominante aislante con un fuerte componente aglutinante (el español, el italiano)*“³.

Jak už bylo na začátku řečeno, diplomová práce vychází z analýzy příslušného jazykového jevu, v našem případě podmětu, ve srovnatelných španělských a českých originálních textech. Podmět představuje jak ve španělštině, tak v češtině základní větný člen, který tvoří jádro věty. Zdálo by se, že jde o jednoduchý větný člen, který musí být v obou jazycích naprosto shodný. Není tomu tak. Při analýze popisu tohoto větného členu lze nalézt spoustu rozdílů a zvláštností, a to nejen v jeho klasifikaci.

Jelikož je klasifikace podmětu v obou jazycích částečně rozdílná, je pro jeho popis v každém z obou jazyků zvolena samostatná kapitola. Teoretická část je tedy založena především na popisu podmětu obou jazyků. V této pasáži jsme vycházeli především ze dvou hlavních zdrojů pro příslušný jazyk. Pro španělskou část jsme použili dílo *Nueva Gramática de la lengua española* od Španělské královské akademie

---

¹ ČERMÁK P.(2009): Tipología del español actual a la luz de la teoría de Vladimír Skalička. s. 208. „Základní typologickou charakteristikou španělského jazykového systému je zřejmá odlišnost jmenného a slovesného systému: zatímco ve jmenném systému se až na jednu výjimku (systém osobních zájmen) vytratila morfologická flexe a byla nahrazena jinými, zejména izolačními prostředky, slovesný systém vykazuje výrazné flexivní rysy, třebaže i v něm narostl význam izolačních rysů.“

² Skaličkova typologie jazyků: typ aglutinační, flexivní, izolační (=analytický), polysyntetický, introflektivní.

³ ČERMÁK P.(2009): Tipología del español actual a la luz de la teoría de Vladimír Skalička. Praha. Karolínium. s. 32.

a dílo *Gramática didáctica del español* od Leonarda Gómeze Torrega. V české části jsme vycházeli především z *Příruční mluvnice češtiny* od kolektivu autorů Ústavu Českého jazyka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a *Skladby spisovné češtiny* od Miroslava Grepla a Petra Karlíka. Závěr teoretické části je věnován slovosledu španělštiny a češtiny. Také jsme neopomenuli zmínit se alespoň v krátkosti o zvláštностech publicistického stylu.

Praktická část je postavena na lingvistické analýze textů sportovní tematiky. Texty jsme použili ze známých internetových serverů v českém a španělském prostředí. Pro analýzu českých textů jsme zvolili serverový deník iDNES.cz⁴ a pro analýzu španělských textů jsme zvolili známý španělský deník EL PAÍS.com⁵. Výsledky této analýzy jsou poté srovnávány se závěry výše uvedených normativních příruček.

Cílem této práce je postihnout tendence formy a frekvence podmětu ve španělských neliterárních textech v komparaci s českými texty. Tohoto záměru se budeme snažit dosáhnout právě na základě analýzy výše zmíněných textů. Výsledky analýzy budou uvedeny a graficky znázorněny v praktické části naší práce.

Diplomová práce nemá být úplným přehledem rozdílů užití podmětu ve španělském a českém jazyce (z důvodu jejího omezeného rozsahu), nýbrž pouhým stručným popisem tendence jeho vyjádření v neliterárních textech. Závěry této práce mohou sloužit jako východisko k dalšímu bádání zkoumaného jevu, popřípadě jako zdroj pro srovnání závěrů obdobného výzkumu jiné práce.

---

⁴ <http://sport.idnes.cz/>

⁵ <http://www.elpais.com/deportes/>

1. Definice podmětu – obecná charakteristika

Na samém začátku bych ráda podotkla, že tato kapitola obsahuje informace, které jsou relevantní pro definici podmětu v obou jazycích.

Podmět (*sujeto*) je syntaktickým elementem, který společně s přísudkem (*predicado*) tvoří jádro věty. Je základním větným členem (*componente fundamental de la oración*), který zpravidla vyjadřuje agense (*agente*; činitele, aktéra, původce) děje, je-li sloveso v přísudku v činném rodě. Je-li sloveso v přísudku v rodě trpném, podmět odpovídá sémantické roli (*papel semántico*) paciense (*paciente*; trpitele).

„Otros gramáticos, sin embargo, piensan que el componente esencial de la oración es el verbo, y que el sujeto es un adyacente de ese verbo, en el mismo nivel que el complemento directo, el complemento indirecto, el complemento de régimen.“⁶

(Leonardo Gómez Torrego, 2002:262)

Podmět označuje levovalenční syntaktickou pozici přísudku. Tato pozice bývá nejčastěji v nominativu, proto ji poměrně snadno poznáme podle pádové otázky 1. pádu *kdo/¿quién?* nebo *co/¿qué?*. V některých gramatikách se podmět definuje jako osoba nebo věc, která realizuje nějakou činnost. Toto tvrzení není zcela správné. Na otázku *kdo/¿quién?* dostaneme odpověď, která odpovídá sémantické roli agense anebo paciense (srovnej 1a, 1b). Dalším způsobem, jak můžeme poznat podmět ve větě, je jeho vypustitelnost (2).

(1) a. *Lupič vykradl obchod.*

Kdo vykradl obchod? – *lupič*. Podmět ve větě je v činném rodě a má sémantickou roli agense.

b. *Lupič byl přistižen při činu.*

Kdo byl přistižen při činu? – *lupič*. Podmět ve větě je v trpném rodě.

Nevyjadřuje původce děje. Lupič sám o sobě nic neudělal. Podmět má sémantickou roli paciense.

---

⁶ V některých gramatikách se uvádí, že základním a hlavním členem ve větě je výhradně přísudek. Podmět je pouze vedlejším větným komponentem (*adyacente*), který je na stejné úrovni jako např. přímý předmět či příslovečné určení.

(2) *Otec četl dceři pohádku. // Četl dceři pohádku.*

Ve druhé ukázce je podmětem vynechaný výraz *otec*.

Je-li sloveso v první a druhé osobě čísla jednotného nebo množného, podmětem je vždy zájmeno. Pokud je sloveso ve třetí osobě, podmětem může být jakýkoliv výraz. Podmět bývá nejčastěji vyjádřen podstatným jménem. Může být však vyjádřen jakýmkoliv jiným slovem, pokud splňuje určité podmínky.

Podmět může být sám o sobě ve větě nevyjádřený, tedy se v ní jako žádné slovo nevyskytuje, ale přesto je známý (např. z kontextu).

(3) a. *Otec četl dceři pohádku.* (podmět vyjádřený - otec).

b. *Za chvíli zhasl a šel spát.* (podmět nevyjádřený – otec. Podmět je známý z kontextu.)

Má-li přísudkový výraz formu první nebo druhé osoby, základní je slovní nevyjadřování podmětu, neboť informace o tom, kdo je participantem umístěným v podmětu, beze zbytku poskytuje morfém kategorie osoby přísudkového výrazu⁷. Pokud má však přísudkový výraz formu třetí osoby, základní je slovní vyjádření podmětu. Podle koncovky přísudkového výrazu nepoznáme, kdo je participantem umístěným v podmětu, pokud to není patrné z kontextu.

(4) *Comió un bocadillo.*

Z tvaru slovesa nelze přesně určit podmět. Podmětem může být José, Juan nebo někdo jiný.

Podmět můžeme členit podle různých kritérií - podle formy podmětu⁸, podle užití slovesného rodu ve větě, z hlediska sémantického, z hlediska syntaktické pozice. Dále můžeme podmět členit na logický a gramatický.

Podrobnější popis formy vyjádření a klasifikace podmětu ve španělštině a češtině bude předmětem následujících kapitol.

---

⁷KOLEKTIV AUTORŮ ÚČJ FF MU V BRNĚ. 2008. Příruční mluvnice češtiny. NLN. s. 411.

⁸Kritériem pro členění podmětu podle formy se rozumí užití slovního druhu, popř. infinitivu či vedlejší věty.

2. Podmět ve španělštině

Pro popis podmětu ve španělštině jsem si zvolila dvě hlavní gramatiky. Tou první je nejrozsáhlejší dostupná španělská gramatika na českém trhu. Jedná se o gramatiku s názvem *Nueva Gramática de la lengua española* (Nová gramatika španělského jazyka), která byla vydána v roce 2009. Tato gramatika je společným dílem Španělské královské akademie (RAE). Jejich téměř 4000 stránek mapuje španělštinu ve všech jejích variantách a podává doporučení k jednotlivým gramatickým jevům. Druhým zdrojem, ze kterého jsem čerpala, je *Gramática didáctica del español* od Leonarda Gómeze Torrega. Tato gramatika je, dle mého názoru, velice přehledně uspořádaná.

2.1. Dvojí pojetí podmětu

Nueva Gramática de la lengua española se v pasáži věnované podmětu nejprve zabývá jeho dvojím chápáním. Podmět může označovat sémantický koncept, který je protikladem přísudku. Může ale také zastávat syntaktickou funkci, která stojí v opozici se vším ostatním, co souvisí se slovesem (např. přímý a nepřímý předmět atd.).

(5) *El maestro explicaba la lección a los alumnos.*

(1. pojem *El maestro* je podmětem celého výrazu *explicaba la lección a los alumnos*

2. výraz *El maestro* může být také podmětem pouze výrazu *explicaba*).

Také obě španělské gramatiky, z nichž v této práci vycházím, poukazují na nesprávnost a nejednoznačnost definice podmětu, která byla uvedena v první kapitole, tj. osoba či věc, která realizuje nějakou činnost. Tato formulace více odpovídá tzv. logickému podmětu než gramatickému, a to z následujících důvodů:

- 1) Podmět mohou obsahovat také věty, které nejsou tvořené pouze slovesy akce nebo činnosti, jako jsou např. slovesa *ser*, *estar*, *parecer* atd.

- (6) *Luis está enfermo.*
Podmět v této větě nerealizuje žádnou činnost.

2) V pasivních konstrukcích nebo ve větách s určitými typy sloves může být podmětem výraz, který není vždy agensem (původcem děje), ale je např. dějem zasažený.

- (7) *Pedro murió en accidente.*
Výraz *Pedro* představuje sémantickou roli paciense (trpitele).

2.2. Formální náležitosti podmětu

Proto, aby podmět mohl být podmětem, musí splňovat tři základní formální náležitosti⁹:

- shoda podmětu s přísudkem
- pád (morfologická třída jmen/zájmen)
- syntaktická pozice

2.3. Shoda podmětu s přísudkem

Podmět a přísudek se shodují v čísle a osobě. Pravidlo shody podmětu s přísudkem nám může vždy pomoci v případě pochybnosti určení podmětu.

- (8) a. *La caja (pod. 3. os. sg.) contenía (3. os. sg.) caramelos.*
b. *La pelota la tiraron (3. os. pl.) los niños (pod. 3. os. pl.).*

Španělská slovesa nemají flektivní koncovku, která rozlišuje jmenný rod (narozdíl od češtiny¹⁰). V rodě a čísle se však podmět shoduje s přívlastkem nebo také doplňkem.

---

⁹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2009): Nueva gramática de la lengua española: manual. Madrid. Espasa Libros. s. 2528.

¹⁰V češtině se podmět shoduje s přísudkem v jmenném rodě, je-li přísudkový výraz v minulém čase, v trpném rodě nebo v podmiňovacím způsobu (př. Maminka prala.).

- (9) *La ropa* (r. ž. sg.) *está seca* (r. ž. sg).

2.4. Pád podmětu

Podmět ve španělských větách je vždy v prvním pádě a nikdy není doprovázen žádnou předložkou¹¹. Na rozdíl od češtiny, ve které je poměrně časté užití genitivu pro vyjádření podmětu. Dokonce není neobvyklé užití podmětu s předložkou (srovnej kap. 3.1.4). Nutno však podotknout, že i ve španělštině existují výjimky¹². Podmět není také nikdy tvořený osobními nepřízvučnými zájmeny *me, te, se, le, les, lo, la, los, las, nos* a *os*.

2.5. Syntaktická pozice podmětu

Syntaktická pozice je rovněž důležitým atributem podmětu. Přestože podmět ve španělštině může stát na různých pozicích (před a za slovesem anebo za slovesem a jeho komponenty), je někdy nelehké ho správně rozpoznat. V těchto případech proto hraje důležitou roli syntaktická pozice. Pokud jsou ve větě dvě nominální skupiny, podmětem je vždy ta, která stojí před přísudkem.

- (10) *La habilidad* *suple la falta de fuerza*.

Podmětem je výraz *La habilidad* stojící před přísudkem.

Prepozice subjektu však není typická pro češtinu. Jelikož čeština disponuje větší variabilitou, může podmět stát na různých pozicích, tudíž je někdy nelehké podmět správně identifikovat (11).

---

¹¹ *El sujeto nunca va introducido por una preposición*. GÓMEZ TORREGO Leonardo. 2000. Gramática didáctica del español. s. 263.

¹² Předložky *según, hasta* a *entre* mohou v určitých případech doprovázet podmět. Př.: *Según tú...*; *Hasta yo lo sé*; *Entre los dos lo escribieron*. GÓMEZ TORREGO Leonardo. 2000. Gramática didáctica del español. s. 222.

(11) *Smrk stíní dub // Dub stíní smrk.*¹³

Jsou však případy, kdy podmět musí z gramatických důvodů stát až za slovesem (např. věty tázací a nepřímé otázky (12, 13), věty zvolací (14), věty začínající větným členem, většinou adverbiem (15), který nese melodický vrchol věty). Tomuto jevu se říká rematizace nebo fokalizace.

(12) *¿A quién ha visto Juan?*

*¿A quién Juan ha visto?

(13) *No sé a quién ha visto Juan.*

(14) *¡Qué bonito coche tiene Juan!*

(15) *En navidad te dará Juan el regalo.*

2.6. Členění podmětu

Jak už bylo uvedeno na začátku této práce, podmět můžeme členit podle různých kritérií¹⁴:

- podle formy podmětu
- podle užití slovesného rodu ve větě
- z hlediska sémantického
- z hlediska syntaktické pozice

Členění podle formy podmětu spočívá v užití slovního druhu a jiných výrazů na místě podmětu. Členění podmětu podle užití slovesného rodu odpovídá mluvnické kategorii sloves. Jde tedy o vztah, který je mezi podmětem a tvarem slovesa. Slovesný rod je ve španělštině, stejně jako v češtině, dvojitý - činný a trpný. Členění z hlediska sémantického (také lexikálního) odpovídá sémantickým rolím podmětu. Poslední kritérium se vztahuje k postavení podmětu ve větě.

---

¹³ Příklad převzat z AUROVÁ, M. Slovosled ve španělštině: revize přístupů. s. 47.

¹⁴ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. Nueva gramática didáctica del español, s. 2529.

2.6.1. Členění podle formy podmětu

Nejčastěji se podmět tvoří podstatným jménem. Podmět mohou tvořit také jiné slovní druhy, vedlejší věty a zpodstatnělé výrazy, pokud splňují podmínky uvedené v kapitole 2.2..

Podmět mohou tvořit¹⁵:

- podstatná jména: *Se encontró **petróleo**.*
- skupina jmen: *Apareció **un jarrón de plata**.*
- přízvukné tvary osobních zájmen: ***Yo** no lo hice. **Nosotras** estamos listas. **Tú** eres un cobarde.*
- vztažná a tázací zájmena¹⁶: *El libro **que** está en la mesa es bonito. ¿**Quién** está ahí? ¡**Qué** ocurre!*
- celá věta: *Nos molesta **que hagáis ruido**.*
- jakýkoliv jiný zpodstatnělý větný člen:
  - přídavné jméno: ***Lo barato** es caro.*
  - číslovka: ***El trece** me trae mala suerte.*
- aj.

Kromě výše uvedených příkladů mohou funkci podmětu dále vykonávat vztažná zájmena nebo slovní spojení *člen určitý + que*.

(16) *Quien corrompe para halagar y triunfar no consigue sino la esclavitud y la muerte.*

El que corrompe para halagar y triunfar.

Funkci podmětu mohou dále tvořit vedlejší věty podmětné. Existují však omezení v podobě užití určitých sloves. Funkci podmětu mohou tvořit vedlejší věty oznamovací či nepřímé otázky. Mohou stát před nebo za slovesem.

(17) *Le gusta **que todo se lo pongan por escrito**.*

---

¹⁵ Příklady převzaty z GÓMEZ TORREGO, Leonardo: Gramática didáctica del español. s. 264.

¹⁶ Podmět mohou tvořit tázací zájmena v otázkách a ve větách zvolacích.

¿Te importaría ir a la cicána y traper el champán?

Vedlejší věty podmětne mohou také stát na místě podmětu v pasivních konstrukcích.

(18) *Ya se advirtió que el crecimiento poblacional no fue directamente proporcional a la expansión del espacio público.*

Funkci podmětu mohou plnit také vedlejší věty, které vyjadřují tzv. nepřímé zvolání. V těchto větách se užívají slovesa jako např. *sorprender, ser extraño, resultar maravilloso* atd.

(19) *Es una vergüenza cómo trabajan los profesionales y el personal.*

Přídavná jména mohou plnit funkci podmětu, pokud splňují určité podmínky. Jako podmět může stát také spojení *lo + přídavné jméno*.

(20) *El impermeable fue olvidado en el perchero.
Lo barato no siempre es de buena calidad.*

Podmětem mohou být jakákoli zpodstatnělá jména, pokud splňují podmínky uvedené v kapitole 2.2..

(21) *¿Enamorada? No. Enamorada es una palanda muy alta.*

Kromě vedlejších vět substantivních¹⁷ mohou podmět tvořit také vedlejší věty podmínkové.

(22) *Sería diferente si ustedes se casaran.*

---

¹⁷ Ve španělské gramatice převládá při klasifikaci vedlejších vět hledisko slovnědruhové (věty substantivní, adjektivní, ...), v češtině pak hledisko větněčlenská (věty podmětne, přívlastkové...).

2.6.2. Členění podle užití slovesného rodu

Ve španělštině, podobně jako v češtině, se rozlišují dva vztahy diateze. Jde o věty se slovesným rodem činným a trpným. U pasivních vět dochází k transformaci přímého předmětu a podmětu. Přímý předmět ve větách aktivních se stává v pasivních konstrukcích podmětem.

(23) *María leyó la carta. // La carta fue leída.*

Ve španělštině se rozlišují dva typy pasivních vět. A sice, tzv. pasivní věty opisné (*perifrásticas*) a pasivní věty zvrtné (*reflejas*), které se tvoří pomocí příklonky *se* (24).

(24) *La carta fue leída.* Věta pasivní opisná.
La carta se leyó. Věta pasivní zvrtná.

2.6.3. Členění z hlediska sémantického

Z hlediska sémantického může podmět vyjadřovat různé sémantické role. Mezi ty nejčastější patří:

- agens (zprav. personální původce děje): **Juan** busca a Mario.
- kauzátor (zprav. nepersonální původce děje): **La lluvia** no permite hacer la excursión.
- paciens (objekt dějem zasažený): **El libro** fue traducido por un estudiante.
- recipient (příjemce něčeho): **Juan** recibió una carta
- experimentátor (životný podmět) nebo nositel (životný nebo neživotný) nějakého stavu, pocitu nebo emoce: **Juan** duerme. **Juan** se siente bien.

- nositel nějaké charakterové vlastnosti: *Juan es simpático*.
- atd.

2.6.4. Členění z hlediska syntaktické pozice

Z hlediska syntaktické pozice může podmět stát na různých pozicích. Podrobněji se tomuto tématu budeme věnovat v následující kapitole.

2.7. Postavení podmětu ve španělštině

Podmět ve španělštině může stát na různých pozicích. Může stát před nebo za slovesem anebo za slovesem a jeho komplementy.

- (25) *Vinieron ayer mis hijos.*
Mis hijos vinieron ayer.

Přestože typické postavení španělské věty je *podmět > přísudek > předmět*, není to zcela běžné. Existuje mnoho případů, kdy sloveso stojí až za přísudkem. Většinou pokud nějaký větný člen předchází podmět, důvodem je zdůraznění toho větného členu, který stojí na začátku věty.

Ve spojení s určitými typy sloves (např. neakuzativními¹⁸) nebo v určitých větných strukturách (např. pasivní věty, otázky) je běžné postavení podmětu až za slovesem, pokud však nechceme podmět rematizovat.

- (26) *Me apatece un pastel.*
 Toto postavení podmětu je běžnější než ve větě *Un pastel me apatece.*
Llegaron los niños.

---

¹⁸ srovnej kapitolu 2.7.1.

Existují však případy, ve kterých podmět musí stát z gramatických důvodů až za slovesem:

- věty tázací a nepřímé otázky:

¿A quién ha visto Juan?

No sé a quién ha visto Juan.

- věty zvolací:

¡Qué bonito coche tiene Juan!

- věty začínající větným členem (většinou adverbiem), který nese melodický vrchol věty (tzv. rematicizace nebo fokalizace):

EN NAVIDAD te dará Juan el regalo.

Pokud je podmět vyjádřený tázacím nebo vztažným zájmenem, vždy toto zájmeno stojí na začátku věty.

(27) *¿Quién ha llamado?*

*La hoja **que** cayó del árbol.*

Pokud stojí podmět před slovesem, ve většině případů má informativní charakter tématu. Podmět tvořený podstatným jménem stojící bez členu nebo přívlastku nemůže stát před slovesem (s výjimkou titulních názvů v novinových článcích). Proto věta *Tigres son peligrosos* není gramaticky správná.

2.7.1. Netranzitivní a neakuzativní slovesa

Věty s tranzitivním slovesem, nebo také přechodným, jsou takové, které vyžadují předmět. Nelze ho tedy vynechat. U těchto vět stojí podmět před slovesem v činném rodě.

(28) *Pedro me dio un regalo.*

*Pedro me dio.

Naopak věty s netranzitivními slovesy předmět nemají. Tyto věty obsahují slovesa jako např. *llorar, dormir, atd.*

(29) *El niño está llorando.*

Netranzitivní slovesa, která stojí v opozici vůči neakuzativním a tranzitivním slovesům, povolují postavení podmětu až za slovesem, pokud na začátku věty stojí příslovečné určení místa.

(30) *Aquí trabaja gente en lo de las multinacionales.*

Neakuzativní slovesa jsou typem netranzitivních sloves. U neakuzativních sloves (většinou slovesa existence, výskytu, události) stojí podmět, který je vyjádřený buď nepočítatelným podstatným jménem v singuláru nebo počítatelným jménem v plurálu, až za slovesem.

(31) *Media hora después llegaron **camiones con trabajadores de la construcción.***

*Cayó **lluvia** en el día señalado.*

Toto postavení také povolují pasivní konstrukce (pasivní věty opisné, pasivní konstrukce zvrtné s příklonkou *se*).

(32) *Han sido observadas **deficiencias** en sus Instrumentos músicos, comparados con los de la tribus aruacas continentales.*

Ya no se escriben cartas – dije yo.

Z těchto typů vět lze rovněž vytvořit absolutní participium, které se běžné tvoří z tranzitivních vět s předmětem.

(33) *Escritas las cartas, Pedro las mandó.*

2.8. Podmět vyjádřený, nevyjádřený, nulový

Podmět ve španělštině, podobně jako v češtině, může být:

- explicitně vyjádřený, tvořený nejčastěji jménem nebo zájmenem
- implicitně vyjádřený, tvořený zájmenem
- nulový
- neurčitý (ve formě třetí osoby, čísla množného)

2.8.1. Vyjádření podmětu pomocí zájmena

Španělština a čeština jsou jazyky, které nevyžadují explicitní vyjádření zájmenného podmětu. Pokud je podmět vyjádřený, může stát v podstatě kdekoliv ve větě.

V tradičních španělských gramatikách najdeme dva důvody pro vynechání zájmenného podmětu. Prvním důvodem je výpůjčka převzatá z latiny. Druhým důvodem jsou koncovky osob, které jsou tak zřejmé a přetrvávající, že je skoro nepotřebné uvádět zájmenný podmět (RAE). Ve výpovědi *corrimos* není pouze obsažené sloveso *correr* ale také podmět *nosotros*, který jsme poznali z koncovky *mos*.

Je nutné však podotknout, že existují tři důvody, ve kterých je zapotřebí explicitního vyjádření zájmenného podmětu. Těmito důvody jsou:

- nadbytečnost
- důraz
- dvojsmyslnost

Dvojsmyslností se míní, že je složité rozeznat podle koncovky slovesa první a třetí osobu singuláru.

(34) *Yo/él comenzaba/comiencence.*

2.8.2. Podmět nevyjádřený (sujeto elíptico)

Nevyjádřený (eliptický, implicitní) podmět je takový, který není ve větě slovně vyjádřený. Můžeme ho však lehce odvodit buď z koncovky slovesa nebo z kontextu.

(35) *Mañana voy a tu casa.*

Podmětem je nevyjádřené zájmeno *yo*, které lze odvodit z tvaru slovesa *voy* (1. os. sg.)

Juan fue al cine pero no encontró entrada.

Podmět přísudkového výrazu *encontró* je *él*, jehož referentem ve větě je *Juan*. Podmět jsme tedy určili z kontextu.

2.8.3. Polovětné konstrukce (neurčitý podmět)

Neurčitý podmět, nebo-li podmět neosobních sloves, je takový, který je součástí polovětných vazeb ve španělštině. Ekvivalentem těchto konstrukcí v češtině jsou tzv. infinitivní konstrukce (viz. kapitola 3.2.1). Polovětné vazby jsou typem větných struktur, které obsahově závisí na jiné větě jako její větný člen. Tyto větné struktury se tvoří pomocí neosobních tvarů sloves, tj. infinitivem, gerundiem a participiem. Těmto vazbám s infinitivem, participiem či gerundiem může v češtině odpovídat jak souvětí souřadné, tak podřadné, či větný člen nebo předložka.¹⁹

(36) *Se presentó Dido luciendo Dodona y peto de brillantes.*

Vystoupila jako Dido a měla na sobě brilantovou čelenku a náhrdelník.

... regresó a su casa, tras mantener una discusión con un policía el día de los hechos juzgados.

... vrátil se v den činu domů po hádce s policistou.

---

¹⁹ BÁEZ SAN JOSÉ V., DUBKÝ J., KRÁLOVÁ J. (1999): Moderní gramatika španělštiny, Plzeň, Fraus, s. 208.

Podmět ve větě, jehož přísudek je v neosobní formě (v infinitivu, participiu nebo gerundiu) se neodvozuje podle koncovky slovesa. Tvar slovesa je ve všech osobách stejný. V těchto případech se podmět odvozuje pouze z kontextu.

(37) *Juan quiso darle el recado.*

Podmět slovesa *dar* je *él*, jehož referentem je *Juan*.

U neosobních konstrukcí infinitivu a gerundia může být podmět také explicitně vyjádřen. Důvodem je zdůraznění podmětu.

(38) *Yendo yo por la calle.*

Nos gustaría poder hacerlo nosotros.

U neosobních konstrukcí participia je podmět takový, který se shoduje s participiem v rodě a čísle.

(39) *Dichas esas cosas, se marchó.*

2.8.4. Nulový podmět (bezpodmětné věty)

Neosobní věty s nulovým podmětem jsou takové, které nemají lexikální podmět (ať už vyjádřený či nevyjádřený). Tento nulový podmět poznáme také podle toho, že ho nemůžeme ničím nahradit. Pokud je ve větě nulový podmět, sloveso je ve třetí osobě, čísla jednotného.

Tyto typy neosobních vět jsou tvořené pomocí různých druhů sloves jako jsou např.:

- Neosobní slovesa označující atmosférické jevy (*llover, tronar, relampaguear, nevar, amanecer, ...*)

(40) *Llueve.*

Va amaneciendo.

Pokud jsou ale tato slovesa použita jako metafory nebo metonymie, tyto věty přestávají být neosobními. Mohou se vyskytovat i v jiných osobách a vykazovat shodu s podmětem.

- (41) *El día amaneció nublado.*
Llueven las críticas sobre los políticos.

- Neosobní sloveso – existenciální vazba *hay*

- (42) *Hay mucha gente.*
Había muchos alumnos.

Tvar *hay* je ustrnulým tvarem třetí osoby čísla jednotného plnovýznamového slovesa *haber*. Užívá se zejména tam, kde je do promluvy uváděna nová skutečnost, proto jsou podstatná jména často doprovázena neurčitým členem nebo číslovkou. Chce-li mluvčí prezentovat nějakou skutečnost jako známou, ať z kontextu nebo ze situace, volí často *jiné sloveso* (např. *encontrarse*) + *určitý člen*²⁰. Forma ve třetí osobě čísla množného se v této vazbě správně nepoužívá.

- (43) **Habían allí muchas personas.* (Správně se používá: *Había allí muchas personas.*)

- Neosobní sloveso *hace*.

- (44) *Hace calor.*
Ayer hizo dos semanas que se marchó.

Tvar *hace* je ustrnulým tvarem třetí osoby čísla jednotného plnovýznamového slovesa *hacer*. Tvar *hace* se vyskytuje místo tvaru *hay* zejména v časových údajích. Forma ve třetí osobě čísla množného v této vazbě není rovněž správná.

---

²⁰ BÁEZ SAN JOSÉ V., DUBKÝ J., KRÁLOVÁ J. (1999): Moderní gramatika španělštiny, Plzeň, Fraus, s. 174.

(45) **Hacen unos días preciosos.* (Správně se používá: *Hace unos días preciosos.*).

- Neosobní věty tvořené příklonkou *se*.

Jde o typ vět, které se tvoří příklonkou *se* a řadí se do tzv. neosobních pasiv. Nejedná se však o tzv. pasivní věty zvrtné (srovnej kap. 2.6.2.). Ve španělštině se rozlišují tři typy těchto typů neosobních pasiv.

- Věty s netranzitivními slovesy:

(46) *Se vive bien en Madrid.*

- Věty se sponovými slovesy:

(47) *Cuando se está enfermo se pasa mal.*

- Věty s tranzitivními slovesy a přímým životným předmětem s předložkou *a*:

(48) *Se aplaudió a los jugadores.*

3. Podmět v češtině

Pro popis podmětu v českých gramatikách jsem si zvolila dva hlavní zdroje. Jsou jimi *Průruční mluvnice češtiny* od kolektivu autorů Ústavu Českého jazyka Filozofické fakulty Masarykové univerzity v Brně a *Skladba spisovné češtiny* od Miroslava Grepla a Petra Karlíka.

Jako výchozí gramatiku jsem si vybrala *Průruční mluvnici češtiny*, která, dle mého názoru, popisuje podmět nejkomplexněji. Podle této gramatiky zaujímá podmět v hierarchii valenčních pozic přísudku nejdůležitější postavení. Toto se projevuje tím, že přísudek přebírá některé morfologické kategorie podmětu, tj. přísudek se shoduje s podmětem.

(49) *Já čtu. // My čteme.*

Ve větách, které obsahují podmět vyjádřený slovním druhem, se přísudek shoduje v osobě a čísle. Pokud je přísudkový výraz v minulém čase, v trpném rodě nebo v podmiňovacím způsobu, shoda se týká také jmenného rodu.

(50) *Otec psal. // Matka psala. // Dítě psalo.*

Podobně jako ve španělštině lze také podmět v češtině dělit podle různých kritérií. Nejběžnější dělení je podle užití slovního druhu²¹ a sémantických rolí. Z hlediska sémantiky odpovídají podmětu různé sémantické role. Těchto rolí je několik, mezi ty nejběžnější patří agens, patiens, recipient, nositel vlastnosti, kauzátor atd.

Průruční mluvnice češtiny uvádí dvě skupiny užití různých sémantických rolí téže mimojazykové situace. První skupina užívá různé tvary přísudkového výrazu:

(51) *Otec koupil synovi kolo.*

Výraz *otec* představuje sémantickou roli agense.

(52) *Kolo bylo synovi koupené otcem.*

---

²¹ Podle užití slovního druhu se podmět dělí na substanční a situační. Tomuto rozdělení se budu dále věnovat v následující kapitole.

Výraz *kolo* představuje sémantickou roli patiense.

(53) *Syn má koupené kolo od otce.*

Výraz *syn* představuje sémantickou roli recipienta.

Druhá skupina obsahuje různé přísudkové výrazy, které však popisují tutéž situaci.

(54) *Dědeček odkázal matce zahradu.*

Výraz *dědeček* představuje sémantickou roli agense.

(55) *Zahrada připadla matce po dědečkovi.*

Výraz *zahrada* představuje sémantickou roli patiense.

(56) *Matka zdělila po dědečkovi zahradu.*

Výraz *matka* představuje sémantickou roli recipienta.

3.1. Podmět substanční a situační

Další sémantické rozdělení podmětu spočívá v užití slovního druhu. Příruční mluvnice češtiny rozděluje podmět na substanční a situační.

3.2. Podmět substanční

Podmět substanční je vyjádřený substantivním participantem²², jehož jádrem, jinými slovy holým podmětem, je jméno v nominativu a je vyjádřen nejčastěji slovním druhem substantivum.

(57) *Můj starý dobrý kamarád ze školy se oženil.*

---

²² Substančními participanty se rozumí „objekty“ různých typů situací, a to nejen osoby, zvířata a neživé předměty, ale i místo, směr apod. V rámci substančních participantů se rozlišují role agense, patiense, kauzátora, procesora, nositele vlastnosti atd.

Holým podmětem je zde výraz *kamarád*. *Kamarád* je slovní druh substantivum.

Vyjádřit substanční podmět můžeme také pomocí vlastních jmen (*proprium*). Opakem pojmu vlastní jméno je obecné jméno (*apelativum*). Obecná jména mohou díky svému zobecňujícímu významu označovat v aktuálních kontextech buď generický pojem (58) nebo se mohou vztahovat ke konkrétnímu jedinci (59)²³.

(58) *Kočka je šelma.*

(59) *Sousedova kočka má kořata.*

Vlastní jména nenesou zobecňující význam, který by byl srovnatelný s významem apelativ. Funkcí vlastních jmen je rozlišovat a označovat konkrétní jednotlivce jako jedinečné objekty.

(60) *Jan Hladký; Praha; Vltava, atd.*

Podle charakteru označovaných objektů se *propria* dělí především na antroponyma²⁴, toponyma²⁵, chrématonyma²⁶, atd.

Jádrem podmětové nominální skupiny bývá především substantivum s věcným významem.

(61) *Náš Pepík nepřišel.*

3.2.1. Ostatní formy substančního podmětu

Jak už bylo řečeno v předchozí kapitole, jádrem podmětové nominální skupiny bývá nejčastěji substantivum s věcným významem. Dalším běžným vyjádřením podmětu je slovní druh zájmeno.

---

²³ Kolektiv autorů ÚČJ FF MU v Brně, Příruční mluvnice češtiny, NLN 2008, s. 78.

²⁴ Jména lidí: křestní, příjmení.

²⁵ Jména zeměpisná: světadílů, států, osad, hor, lesů atd.

²⁶ Jména lidských výrobků, institucí apod.

- (62) *Já jsem to věděla.*
Někdo klepe.

Dále mohou podmět vyjadřovat adjektiva. Nejčastější užití adjektiv na pozici podmětu je zpravidla při elizi substantiva.

- (63) *I nejzkušenější člověk se někdy zmýlí // I nejzkušenější se zmýlí.*

Podmět lze vynechat z různých důvodů. Z důvodů stylistických a jazykové ekonomie.

- (64) *Všichni studenti dostali za dobrou práci knížku, nejaktivnější (studenti) byli vyznamenáni ředitelem školy.*

Jde zvláště o substantivum, které už bylo ve stejném významu užito v předcházejícím kontextu.

- (65) *Oříšková (zmrzlina) je vyprodaná.*
Veltlínské (víno) mi chutná nejvíce.

Jde zvláště o substantivum, jehož význam je známý ze situace projevu anebo je i mimo kontext v dané větě jasný a logický.

Hlavně z těchto výše uvedených důvodů dochází k tzv. substantivizaci adjektiv a zájmen.

- (66) *Nemocný se uzdravil.*
Ten můj to stále nechápe.²⁷

Funkci podmětu mohou dále plnit také slova neohebná a různé věty či výrazy povahy citátů. Bývají často psané v uvozovkách nebo kurzívou.

---

²⁷ Stále častěji vznikají v hovorovém jazyce nová substantiva vypouštěním slovotvorné přípony původního přívlastkového adjektiva: Nejlepší je plzeňské pivo – Nejlepší je plzeňské – Nejlepší je plzeň.

- (67) *Stadiónem se ozývalo hlasité „kdo neskáče není Čech“.
Z pokoje se ozvalo bolestné au.*

Příruční mluvnice češtiny zahrnuje do kategorie substančního podmětu také skupinu vět, jejichž podmětem může být věta se vztažnými zájmeny *kdo* a *co*. Tuto kategorii Grepl a Karlík zahrnuje do podmětu větného.

- (68) *Kdo riskuje, vyhrává.
Co se uvaří, se také sní.*

Podobně je to se vztažnými přívlastkovými větami s *který*.

- (69) *Která je vdaná, má po starostech.*

Jde o podmětne věty vztažné. Nominativní forma podmětu může být označována obecnými zájmennými výrazy *ten*, a *to* v nominativu, které plní funkci pádového ukazatele. Někdy je možné tyto výrazy opakovat dvakrát.

- (70) *Ten, kdo riskuje, (ten) vyhrává.
To, co se uvaří, (to) se také sní.*

Důvodem zařazení těchto typů vět do kategorie substančního podmětu je to, že tyto věty často popisují nějaký děj či stav a tímto popisem pojmenovávají osobu či věc. Často jsou proto ekvivalentní s nominální frází, jejímž jádrem je substantivum.

- (71) *Ten, kdo, riskuje, vyhrává // Odvážný člověk vyhrává // Odvážlivec vyhrává.*

Důležité jsou však mimo jiné proto, že umožňují pojmenovat něco, pro co často nemáme v jazyce jednoslovné pojmenování.

- (72) *Kdo se včera probudil před východem slunce, mohl pozorovat zatmění
Měsíce.*

3.2.2. Podmět vyjádřený

Pokud je přísudkový výraz ve formě první a druhé osoby, podmět je vždy vyjádřen pomocí zájmen *já*, *ty*, *my* a *vy*. Proto bývá toto vyjádření podmětu zpravidla implicitní. Jeho explicitnost je vždy motivováno různými faktory. Jsou jimi faktory věcné, faktory komunikační a faktory konstrukční.

Faktor věcný

Pokud nelze rozpoznat osobu morfémem přísudkového výrazu. V těchto případech jde zpravidla o elipsu přísudku.

- (73) *Já to věděla (jde o hovorovou formu přísudku) // (já) jsem to věděla.*
Bavoráci mají dovolenou v srpnu, my v červenci (kontextová elipsa přísudku).

Pokud je třeba explicitně vyjádřit, kdo je vedle mluvčího nebo adresáta participantem umístěným v podmětu.

- (74) *My na to máme. // Máme na to.*

Tento příklad vyjadřuje to, že autor výpovědi je jedním z těch, kdo jsou participantem umístěným v podmětu, aniž bychom dali přesnou informaci o tom, o které další osoby se jedná.

Faktor komunikační (aktuální členění větné)

Faktor komunikační odpovídá de facto aktuálnímu členění větnému, jehož teorie byla rozpracována v rámci Pražského lingvistického kroužku. Poprvé se o něm zmínil jeden ze zakladatelů Pražské školy Vilém Mathesius.

Nutnost explicitně vyjádřit osoby *já*, *ty*, *my*, *vy* je z několika důvodů. Prvním důvodem je, pokud jsou tyto osoby rématem věty.

- (75) *Ten dopis jsem psala já. // Já (s větným přízvukem) jsem psala ten dopis.*

Jsou-li osoby *já, ty, my, vy* postavené do protikladu s někým jiným.

- (76) *Ten dopis psal Tomáš. – Ne. Ten dopis jsem psala já (s větným přízvukem).*

Při konfrontaci tématických nebo rématických prvků.

- (77) *Sparta má dobrého brankáře, my zase sázíme na útok.
Žáky trénuje Novák, juniorům se věnují **já** // **já** se věnují juniorům.*

Při důrazových konstrukcích typu „*byl jsem to já* (jiné osobní zájmeno), *kdo*“.

- (78) *Byl jsem to já, kdo upozornil na ten problém jako první.*

V podivových otázkách se obvykle používá buď zájem *ty, vy*, nebo jej lze nahradit výrazem *to*.

- (79) *Ty // to už zase máš hlad?*

Faktor konstrukční

Pokud je potřeba podmět charakterizovat, a to buď pomocí atributu nebo přístavkového výrazu.

- (80) *Co jsem to já nešťastná provedla! // Co jsem to já nešťastnice provedla!
Vy básníci vidíte svět trochu jinak. // Vy, (tj.) básníci, vidíte svět trochu jinak.*

Je-li potřeba vyjádřit, že platnost obsahu věty je omezena na osoby specifikované výrazy *já, ty, my, vy*, nebo naopak, že obsah věty platí (kromě jiných) také pro osoby specifikované těmito zájmennými výrazy.

- (81) *Jen já vím, kdo to udělal.
Také já vím, kdo to udělal.*

3.2.3. Užití jiného pádu podmětu než je nominativ

Na začátku kapitoly o podmětu v češtině bylo uvedeno, že podmět je syntaktická pozice vyjádřená v nominativu. Existují však výjimky, které představují podmětové výrazy v jiném pádě než je nominativ. Funkci podmětu může plnit také podstatné jméno v genitivu. Tyto genitivy jsou sémantickou variantou nominativu.

Genitiv záporový

Genitiv záporový se v současné češtině používá zřídka a má většinou knižní až archaickou povahu.

- (82) *V místě samém nebylo kostela // V místě samém nebyl kostel (neutrální).*

Přetrvává však ve frazeologických spojeních.

- (83) *Nebylo po něm vidu ani slechu.
Neminulo dne ani hodiny, aby se neozval.*

Jako obligatorní se genitiv záporový udržel v podmínkových infinitivních konstrukcích s infinitivním přísudkem *nebýt*:

- (84) *Nebýt tebe, nevyhrála bych to.*

Genitiv kvantitativní

Vyjadřuje se jím určitá část nebo množství toho, co je pojmenováno podmětovým výrazem.

- (85) *V přehradě ubylo vody (v přehradě ubylo trochu/hodně vody).*
Podle větného přízvuku (důrazu) na přísudkovém výrazu pak vyjádříme, zda máme na mysli velké či malé množství.

Tento kvantitativní genitiv lze samozřejmě také vyjádřit v základním pádě podmětu, tj. v nominativu.

- (86) *V přehradě ubyla voda.*

Adverbiální pády

Tento předložkový pád vyjadřuje významový rys podílnosti a přibližnosti.

- (87) *Na každé větvi viselo po pěti zlatých jablkách. // Na každé větvi viselo pět zlatých jablek.*
Na obloze se rozzářilo na tisíce hvězd. // Na obloze se rozzářilo tisíc hvězd.

Genitiv numerativní

Tento genitiv se užívá u podmětu vyjádřeného číselným výrazem od pěti výše anebo číslovkou neurčitou.

- (88) *Dnes chybělo šest žáků.*

3.3. Situační podmět

Situační podmět je takový, který má větnou podobu. Tento podmět má většinou sémantickou roli informace, instrukce nebo podnětu.

- (89) *Říká se, že milovat znamená žít.*
Bylo mu naznačeno, aby odešel.
Mrzí mě, že už tu nebudeš.

Přísudek má v těchto větných strukturách formu třetí osoby čísla jednotného rodu středního. Situační podmět je vždy třeba explicitně vyjádřit. Nelze jej vynechat.

Pro znázornění můžeme situační podmět rozdělit do dvou skupin. Podoba podmětového výrazu může být:

- a) vedlejší věta s příslovcem (*kde, kdy, kolik, jak...*)
- b) vedlejší věta se spojkou (*že, zda, -li, aby, když, kdyby...*)

Nominativní forma pozice podmětu může být vyjádřena pádovým ukazatelem, tj. výrazem *to* v nominativu.

(90) *Je správné (to), že si všechno dobře rozmyslíš.*

3.3.1. Nominalizace vedlejších vět – infinitivní konstrukce

Infinitivní konstrukce je větná konstrukce, která zastupuje větu vedlejší pomocí infinitivu. Infinitivní konstrukce může nahrazovat různé typy vět (např. podmětnou, předmětnou či přívlastkovou).

(91) *Problém je, kde sehnat materiál. (vedlejší věta podmětná)*
Nevěděl, kam dřív skočit. (vedlejší věta předmětná)
Řešil otázku, zda změnit strategii. (vedlejší věta přívlastková)

Kromě infinitivní konstrukce mohou být podmětné vedlejší věty nahrazeny také dějovým či stavovým substantivem nebo substantivem s větným významem. Tento proces nahrazování vedlejší věty infinitivem nebo substantivem se nazývá nominalizace vedlejší věty. V češtině tyto infinitivní konstrukce většinou chápeme jako větný člen.

(92) *Těší mě, že jsi přišel. // Těší mě Tvůj příchod.*
Rozčiluje mě, že je tady Petr. // Petr mě tady rozčiluje.

Možnost nahrazení vedlejší věty infinitivní konstrukcí je závislé na řadě faktorů. Mezi ty nejčastější patří:

- Přísudek věty vedlejší musí označovat děje/stavy, které nejsou fakty.

(93) *Bylo by správné, kdybys mu alespoň poděkoval. // Bylo by správné alespoň mu poděkovat.*

Je správné, žes mu alespoň poděkoval ≠ Je správné alespoň mu poděkovat.

- Další podmínkou je referenční identita podmětového participantu věty vedlejší a substančního participantu věty hlavní, je-li ve větě vyjádřen.

(94) *Vadilo by mi, kdybych (já) byl poslední. // Vadilo by mi být poslední.*

Vadilo by mi, kdybys byl poslední. ≠ Vadilo by mi být poslední.

- Nevyskytuje-li se ve větě hlavní substanční participant, podmínkou infinitivní konstrukce je to, že podmětový participant věty vedlejší je všeobecný.

(95) *Je velmi nepříjemné, když je člověk neprávem kritizován. // Je velmi nepříjemné být kritizován.*

- Infinitivní podmět může být také u predikátů kvalifikace, které vyjadřují hodnocení nějakého děje nebo stavu.

(96) *Loupit není koupit.*

- Podmět může mít také podobu pasivního infinitivu.

(97) *Být kritizován je vždy nepříjemné.*

- Infinitivní konstrukce se zpravidla neodděluje čárkou. Existuje řada případů, kdy lze situační podmět vyjádřit všemi výše uvedenými možnostmi, tj. infinitivem, dějovým/stavovým substantivem i substantivem s věcným významem.

(98) *Dá mi dost práce, abych napsala celou diplomku // napsat celou diplomku // sepsání celé diplomky // celá diplomka.*

3.4. Nulový podmět (bezpodmětné věty)

Klasická podoba věty předpokládá dva základní větné členy, a to podmět a přísudek. Jde o klasickou větu dvojčlennou. Mnohem méně početné jsou v češtině větné struktury, které nemají podmět. Nazývají se věty bezpodmětné nebo neosobní. Protože základem těchto vět je jen jeden člen, přísudek, jsou ve starších učebnicích označovány také názvem věty jednočlenné.

Bezpodmětné věty jsou tedy takové věty, jejichž přísudkový výraz nevyžaduje syntaktickou pozici podmětu.

- (99) *Prší.*
Stýská se mi po dětech.

Základem bezpodmětných vět je sloveso v neosobním tvaru (proto také název neosobní věty): má formu inkongruentní, morfologicky shodnou s tvarem 3. os. sg. jmenného rodu neutra. Přísudkový tvar nepoukazuje k žádné osobě, k žádnému činiteli nebo nositeli. Není tudíž nositelem shodových kategorií, nýbrž pouze kategorií predikačních (času a modu).

- (100) *Pršelo.*
Stýskalo se mu po dětech.

Větné struktury jsou bezpodmětné i v případech jako (101). Slovo *ono* není zájmeno, nezastupuje žádné jméno. Vystupuje zde pouze jako citová částice vyjadřující podiv, překvapení a není tedy podmětem.

- (101) *Ono prší.*

Vedle plnovýznamových sloves se v bezpodmětných strukturách také často používá sponové sloveso *být* v neosobním tvaru třetí osoby (102).

- (102) *Matce bylo jasné, že nepřijde.*

Lze rozlišovat vlastní a nevlastní bezpodmětné věty²⁸. Věty vlastní jsou základním prvotním vyjádřením a nejsou výsledkem transformace.

- (103) *Zdá se mi, že mrzne.*
Byl azurový podzim.
Bylo mi šest let.

Nevlastní věty bezpodmětné jsou věty transformované z vět podmětných. Jsou bezpodmětné formou, ale smyslem jsou podmětné a na podmětné je také můžeme převést.

- (104) *Ministr zdravotnictví už rozhodl o zvýšení platů lékařů. – O zvýšení platů lékařů už bylo rozhodnuto. – O zvýšení platů lékařů už se rozhodlo.*

Věty bezpodmětné mohou vyjadřovat atmosférické procesy a změny, přírodní jevy, okolnosti, období, stavy a pocity tělesné a duševní, procesy a změny probíhající uvnitř neživých objektů, procesy a změny probíhající v částech těla, procesy a změny s konkrétním původcem, různé vnější okolnosti prostorové, časové, způsobové, modálnost, atd.²⁹.

- (105) *a. Svítá. // Přituhlo nám trochu.*
b. Nemocnému se ulevilo.
c. V peci vyhaslo.
d. Dědečkovi hučelo v hlavě.
e. Kape nám do pokoje.
f. Došlo k boji.
g. Jde o všechno.
h. Byla válka.
ch. Z Prahy do Brna je (to) blízko.
atd.

---

²⁸ Některé gramatiky uvádějí také rozdělení na primární a sekundární.

²⁹ Kolektiv autorů ÚČJ FF MU v Brně, Příruční mluvnice češtiny, NLN 2008, s. 389 – 396.

4. Slovosled

V předchozích kapitolách jsem se zabývala popisem podmětu ve španělštině a češtině. Vzhledem k tomu, že postavení podmětu ve větě je velice úzce spjato se slovosledem, je nezbytné se tímto tématem alespoň v krátkosti v této práci zabývat.

Slovosled (*orden de palabras*) jinými slovy pořádek slov ve větě je důležitá stránka jak věty jako celku, tak jejích jednotlivých větných členů, tedy i podmětu. Pořádek slov ve větě obecně není nahodilý, ale řídí se určitými pravidly. Tyto pravidla souvisí s jazykovou typologií. Slovosled je bezesporu jedním z nejkomplicovanějších jevů jazyka. Jeho komplikovanost spočívá v různých principech, které se při jeho zkoumání uplatňují. Tyto principy jsou syntaktické, pragmatické, sémantické a fonetické. A zároveň tyto principy beze sporu postavení větných členů ve větě ovlivňují.

Byl to právě český lingvista Vladimír Skalička, který rozdělil jazyky na základě vztahu slovosledu a morfologie na flektivní a izolační. Do skupiny flektivních jazyků spadá také jazykový typ introflektivní, aglutinační a polysyntetický. Pro nás je v této práci nejpodstatnější se v krátkosti zmínit o jazykovém typu flektivním a izolačním, jelikož se týká jazyků, které v této práci sledujeme.

Flektivní jazyky mají volný pořádek slov ve větě. Jedná se o jazyky, které mají natolik rozvinutou morfologii, že k určení vztahů mezi jednotlivými jevy stačí právě tvar každého členu. Do této typologie spadají např. slovanské jazyky, tedy i čeština. Naopak u izolačních jazyků je právě slovosled prostředkem syntaktické stavby věty. Větné členy mají ve větě pevné postavení, a toto jejich postavení slouží tedy k jejich identifikaci. Je tomu tak zejména proto, že tu zaniklo skloňování a že tedy nelze pádovými koncovkami odlišit např. podmět od předmětu. Nutno na závěr rozdělení jazyků podle Skaličkovy typologie podotknout, že téměř žádný z jazyků nepředstavuje čistý typ. Jeden však většinou převládá.

Zkoumání slovosledu z pragmatického hlediska souvisí s rozdělením části věty na téma a réma. V češtině a španělštině je běžné, že téma předchází rématu. V českém prostředí se tomuto tématu věnovali lingvisté z Pražské školy, kteří zavedli pojem *aktuální členění větné* a na jehož základu rozdělili větu na základ a ohnisko.

Princip fonetický se týká postavení příklonek (enklitik), tj. slov, která ve výpovědi nejsou nositelem slovních přízvuků. Zpravidla se kladou za první přízvučné

slovo výpovědi a tvoří s ním jeden přízvukový takt. Povahu stálých příklonek mají krátké tvary zájmen *ho, mu, mi, ti, si, mě, tě, se*, pomocné sloveso *být* v tvarech préterita (*nesl jsem*) a kondicionálu (*nesl bych*) a některé další výrazy, např. odporovací spojka *však* aj.

(106) *Vzal jsem si teplou večeri // Včera jsem si vzal teplou večeri // Já jsem si včera vzal teplou večeri.*

Co se týče rozdělení, slovosled můžeme členit na tzv. přirozený a umělý. Přirozený slovosled v jednoduché větě je: *Podmět* na prvním místě, *přísudek* na druhém, *předmět* na třetím.

(107) *Otec miluje syna.*

Umělým slovosledem se rozumí záměrné odchýlení od přirozeného pořádku slov.

(108) *Syna miluje otec.*

4.1. Slovosled ve španělštině

Španělština stejně jako čeština patří do jazykového typu flektivních jazyků. U španělštiny však figuruje větším dílem také izolační typ. Tato promíchanost jazykového typu španělštiny byla způsobena diachronními změnami ve vývoji jazyka. Tuto nesourodost jazykových typů španělštiny lze pozorovat především u zanechaných stop po skloňování osobních zájmen, což představuje flektivní jazykový typ a naproti tomu vyjadřování pádu ostatních větných členů pomocí předložek, jakožto znak izolačního typu.

Základním a převládajícím (v 90% případů) slovosledem španělštiny je *podmět (sujeto) > přísudek (verbo) > předmět (objeto)*. Ve španělštině je patrná obecná tendence umísťovat v neutrálních výpovědích podmět před predikát, přímé a nepřímé předměty do postverbální pozice, příslovečná určení do pozice finální.

Španělština je vnímána jako jazyk s variabilním pořádkem slov, který je však určitým způsobem omezený. Její základní slovosled může být pozměňován podle aktuální kontextové zapojenosti či intence mluvčího. V porovnání s češtinou a jinými indoevropskými jazyky zaujímá španělština místo na střední pozici.

4.2. Slovosled v češtině

Čeština patří do jazykové typologie flektivních jazyků. Tento jazykový typ se vyznačuje volností postavení větných členů ve větě a převažuje v něm pořádek slov *podmět > přísudek > předmět*. Slovosled je v češtině motivován převážně potřebami aktuálního členění výpovědi na rozdíl od jiných jazyků, kterými jsou např. angličtina nebo němčina

Volnost pořádku slov je chápána v tom smyslu, že za stejných podmínek, při stejném významu může mít totéž slovo nebo totéž sousloví různé místo ve větě.

(109) *To je pes // Je to pes // pes to je (důraz na slovo pes).*

Slovosled v češtině je právě také výrazovým prostředkem důrazu. To znamená citového postoje mluvčího k větě. Zdůrazněnou část věty je možné klást na začátek nebo konec věty.

(110) Na otázku *co to jede odpovíme jede auto*. Vidím-li jedoucí auto a chci na něj upozornit, řeknu: *auto jede!* Tímto jiným slovosledem vyjádřím vzrušení nebo obavu.

Je však nutné podotknout, že většinou mají slova své pevné postavení, které je závislé na různých činitelích.

(111) *Zdá se mi, nikoli zdá mi se.*
Stavba mostu, nikoli mostu stavba.

Podle české mluvnice „řadění slov ve větě není v češtině nahodilé, nýbrž je určováno jistými pravidly. Na pořádek slov působí různí činitele, je to především výstavba významová, zčásti stavba mluvnická a stránka zvuková.³⁰

Přestože byl český slovosled na začátku charakterizován jako volný, není tomu tak vždy. Existují i ve výstavbě české věty případy, kdy se slovosled uplatňuje jako prostředek gramatický, tj. kdy je ustálený a pevný. Týká se to zejména postavení větných členů přívlastku a doplňku. Slovosled spolurozhoduje někdy i o tom, zda daný výraz je přívlastek nebo doplněk.

(112) *V křesle seděl zamklý dědeček // V křesle seděl dědeček zamklý.*

---

³⁰ Havránek, B.: Česká mluvnice, Praha, SPN 1988, s. 349H.

5. Publicistický styl

V kapitole 5 se budeme zabývat publicistickým stylem (*estilo periodístico*), který s touto prací úzce souvisí. Analyzované texty, ze kterých vychází praktická část této práce, pochází z internetových publicistických článků a jsou psány v tomto funkčním stylu. Proto je rovněž nutností se o tomto tématu alespoň v krátkosti zmínit.

Publicistika jakožto funkční styl publicistický informuje o aktuálních společenských a politických událostech a také je komentuje. Já jsem si pro svoji práci vybrala publicistické texty ze sportovního odvětví. Jde o jeden ze základních pěti resp. šesti funkčních stylů. Mezi ty další patří funkční styl hovorový, odborný, administrativní, umělecký, popř. také řečnický.

Funkce publicistických textů je sdělovací, informativní a komunikativní, ale také ovlivňovací, přesvědčovací a získávací. Tento styl je charakteristický tím, že v sobě obsahuje celospolečenské poslání, tzn. rychle, výstižně a co nejefektivněji předává informace adresátům různého věku, vzdělání, pohlaví atd. Dále zprostředkovává myšlenky v největší míře srozumitelnosti a přesvědčivosti a snaží se získat čtenáře pro sdělované informace.

Podle Jana Chloupeka jde o styl, který je vzhledem k žánrovému rozpětí nesmírně bohatý. Stylové rozpětí publicistiky obsáhle informující novinové zprávy s prostou funkcí sdělnou (komunikativní), zahrnuje slohové útvary informačně analytické s funkcí komunikativní a současně získávací a ovlivňovací, objektivní výkladové a komentující pasáže se střídají s objektivizovanými úvahami. Nadto se výrazně liší politická publicistika od publicistiky sportovní, expresivně podbarvené glosy a fejetony (místy beletrizované nebo tíhnoucí až k familiárnosti) se nacházejí vedle strohých, nociónálně stylizovaných novinářských komuniké. Právě široký tematický záběr publicistických projevů, které spojuje funkce agitační a uvědomovací, spolu s rozsáhlou publicitou je pro tuto komunikační sféru příznačný.³¹

Oproti ostatním funkčním stylům je publicistický styl poměrně mladý. I přesto však prošel značně dynamickým vývojem. Tento vývoj souvisí s proměnou doby, politických a společenskovedních podmínek atd.

Je velice úzce spjat se stylem odborným. Nemálo témat publicistického stylu se čerpá z odborné sféry. Publicistické texty obsahují vedle odborných výrazů také výrazy

---

³¹ Chloupek J.: Stylistika češtiny, Praha, SPN 1990, s. 201.

hovorovější povahy, hlavně potom výrazy typické pro dané téma. V našem případě se jedná o výrazy se sportovní tematikou.

Do publicistiky patří projevy psané i mluvené. Styl textů psané publicistiky označujeme jako styl novinářský nebo žurnalistický. Mluvená publicistika je reprezentována rozhlasovým a televizním zpravodajstvím, komentáři, besedami či diskusemi k aktuálním událostem, rozhovory s významnými lidmi a různě tematicky zaměřenými pořady, které vysílají sdělovací prostředky.

5.1. Jazyková stránka publicistického stylu

Pro styl publicistický je příznačná ta skutečnost, že daleko více než u jiných funkčních stylů dochází k těsnému sepětí celé stylové oblasti s dobou. Většina jazykových prostředků se proto jeví vzhledem k dané době sice relativně pevná a stabilní, ale s vývojem společenského dění také dobově proměnná.³² Typické pro tento styl je proto užití hovorovějších a slangových výrazů, neobvyklých spojení, frazeologických obrátů či slovních hříček³³.

(113) *Škodovák; dopravní infarkt; ...*

Styl publicistický je jeden ze stylů spisovného jazyka, ale specifický rys publicistických projevů dotvářejí a základní funkci publicistiky pomáhají někdy uskutečňovat i právě prostředky nespisovné. Ty jsou také často uváděné v uvozovkách. Těžiště užití slovních druhů spadá jak na podstatná jména tak na slovesa.

Publicistický text mluvený i psaný většinou vzniká poměrně rychle a často i s možnou minimální přípravou. Novinový článek se na stánkách denního tisku či na internetu objeví již během pár hodin po aktuální události, podobně jsou na tom i televizní zprávy. Při tom všem si musí udržet publicistika zvláště potom zpravodajská vysokou úroveň nejen obsahovou, ale i formální. Příznačné pro styl publicistický je těsné sepětí celé stylové oblasti s dobou, a to v daleko větší míře než k němu dochází u jiných funkčních stylů.

---

³² Čechová M. a kolektiv: *Stylistika současné češtiny*, Praha, ISV 1997, s. 180.

³³ Někdy se užívaným stylovým prostředkům publicistického stylu říká jednoduše publicismy.

Informace v publicistickém stylu bývají za sebou logicky řazeny. Někdy se ale používá systém tzv. převrácené pyramidy. Znamená to, že nejprve se sdělí ta nejdůležitější informace, a ta se potom rozvíjí v kompletní článek.

Moje práce je zaměřena na zkoumání formy a frekvence podmětu v publicistických textech. Analýza tohoto větného členu nám pomůže vytvořit tendenci formy a frekvence podmětu v těchto textech.

6. Závěry teoretické části

Jak už bylo poznamenáno v úvodu, podmět není v obou jazycích naprosto shodný. Existují rozdíly, které od sebe podmět v obou jazycích odlišují. Základ je však pro oba podměty stejný. Podmět se shoduje s přísudkem u španělštiny pouze v osobě a čísle, u češtiny také v rodě, je-li přísudek v minulém čase. Podmět je v obou jazycích tvořen zpravidla nominativem. V češtině existují zcela běžné výjimky, kdy je podmět tvořený i genitivem. Španělština disponuje také výjimkou a to v případě, kdy je podmět doprovázen předložkou.

Podmět bývá velmi často jak v češtině, tak ve španělštině nevyjádřený, což je příznakem flektivních jazyků. Osoba a číslo jsou u obou jazyků totiž rozpoznatelné z tvaru přísudku.

Podmět bývá nejčastěji vyjádřen podstatným jménem nebo zájmenem. Mohou ho však tvořit i jiné slovní druhy. Vedle jiných zpodstatnělých větných členů a celých vedlejších vět může být podmět tvořený také tzv. infinitivní konstrukcí v případě češtiny. Pravidla pro tvorbu těchto typů vět byla popsána v předchozích kapitolách. Ve španělštině se těmto typům vět říká polovětné konstrukce, které mohou být tvořené jak infinitivem, tak gerundiem či participiem. Podmět těchto vět je zpravidla rozpoznatelný pouze z kontextu.

Syntaktická pozice podmětu závisí na typologii slovosledu daných jazyků. Co se španělštiny a češtiny týče, slovosled u těchto jazyků je poměrně variabilní. Nutno však podotknout, že podmět je v češtině podstatně „pohyblivější“. Španělština má striktnější pravidla co se aktuálního členění týče. V češtině může stát podmět prakticky kdekoli. Ve španělštině je toto podmětné postavení trochu omezenější. Pokud jsou ve větě dvě nominální skupiny, podmětem je vždy ta, která stojí před přísudkem. Nejběžnější a zároveň nejpřirozenější postavení v obou jazycích je SVO³⁴.

Jak ve španělštině tak v češtině existují věty, které neobsahují lexikální podmět. Jde o tzv. věty s nulovým podmětem nebo se jim také říká bezpodmětové věty. Tyto věty mají takový přísudkový výraz, které nevyžadují syntaktickou pozici podmětu. Tyto typy přísudků se dělí do různých kategorií. Nejběžnější a zároveň pro oba jazyky nejtypičtější jsou slovesa s atmosférickým významem.

---

³⁴ S = podmět (sujeto); V = přísudek (verbo); O = předmět (objeto).

7. Analýza českých a španělských neliterárních textů - forma a frekvence vyjádření podmětu v neliterárních textech

Jak již bylo několikrát zmíněno, pro potřeby této práce jsem použila jako výchozí zkoumaný materiál novinové články sportovní rubriky na internetových stránkách. Pro české texty jsme použili sportovní články na idnes.cz. Pro španělské texty jsme použili články na elpais.com. Vycházeli jsme z originálních textů stejného žánru pro oba jazyky, nikoli z originálu a jeho překladu. Rozsah zkoumaných textů byl stanoven tak, aby každý text daného jazyka měl minimálně 5000 slov. Oba texty jsme následně analyzovali – vyhledávali jsme podměty. Ty jsme poté rozdělili do následujících kategorií: podmět vyjádřený (podstatným jménem, přídavným jménem, zájmenem, číslovkou, vedlejší větou), podmět nevyjádřený, polovětné vazby/ infinitivní konstrukce, nulový podmět (bezpodmětné věty).

Při téměř stejném počtu slov obsahoval český text 693 výskytů podmětu. Španělský text obsahoval 560 výskytů podmětu, což je o cca 130 výskytů méně. Už při této první analýze lze konstatovat, že v češtině se podmět vyskytuje daleko častěji než ve španělštině.

Před samotnou analýzou textů jsme si definovali několik hypotéz, které by se měly po zpracování výsledků analýzy potvrdit či vyvrátit.

Hypotéza č. 1: Nejčastější vyjádření podmětu u obou jazyků je podstatným jménem.

Publicistické články bývají často psány ve 3. osobě. Předpokládá se převaha vyjádření podmětu právě podstatným jménem.

Hypotéza č. 2: Vzhledem k tomu, že se nemusí zájmeno explicitně vyjadřovat – osobu a číslo poznáme podle koncového tvaru predikátu – bude v analyzovaných textech malé zastoupení podmětu vyjádřeného pomocí osobních zájmen.

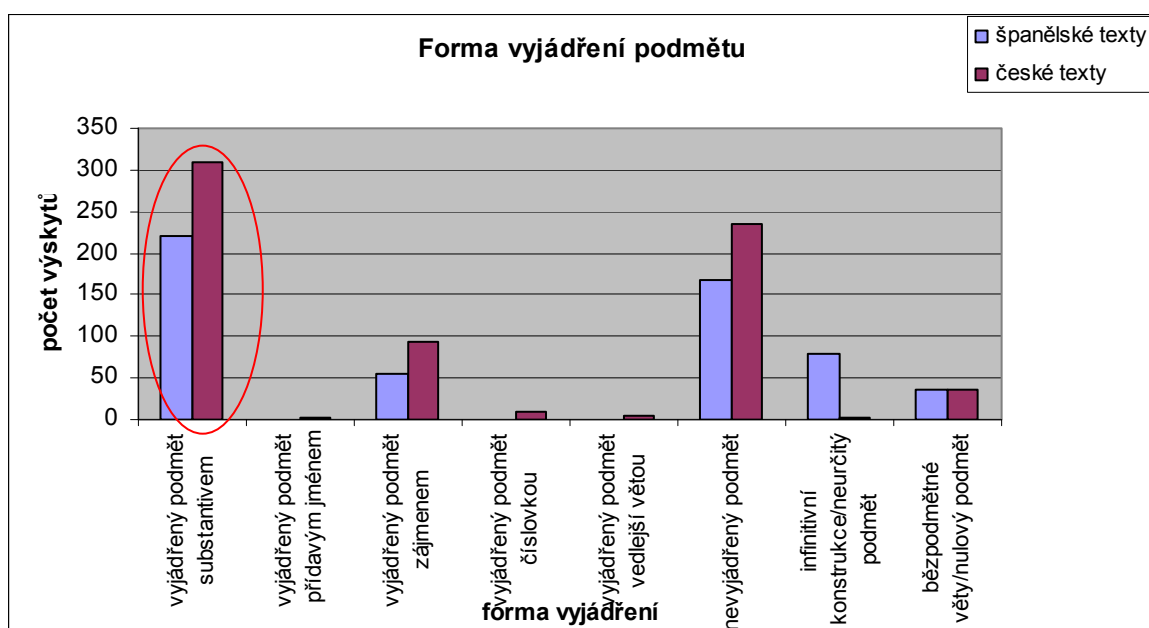
Hypotéza č. 3: Ve španělštině bude časté vyjádření podmětu polovětnými vazbami, které jsou pro španělštinu tak typické.

7.1. Vyjádření podmětu substantivem – forma a frekvence

Substantiva, česky podstatná jména a španělsky *substantivos*, jsou slova, která označují nezávislé entity, tj. osoby, zvířata a věci, dále vlastnosti a děje. Vyjádření podmětu substantivem bývá jak v češtině tak ve španělštině nejčastějším jevem. Toto tvrzení vyplývá také z výsledků naší analýzy. Nejpočetnější vyjádření podmětu substantivem je patrné z grafu č.1.

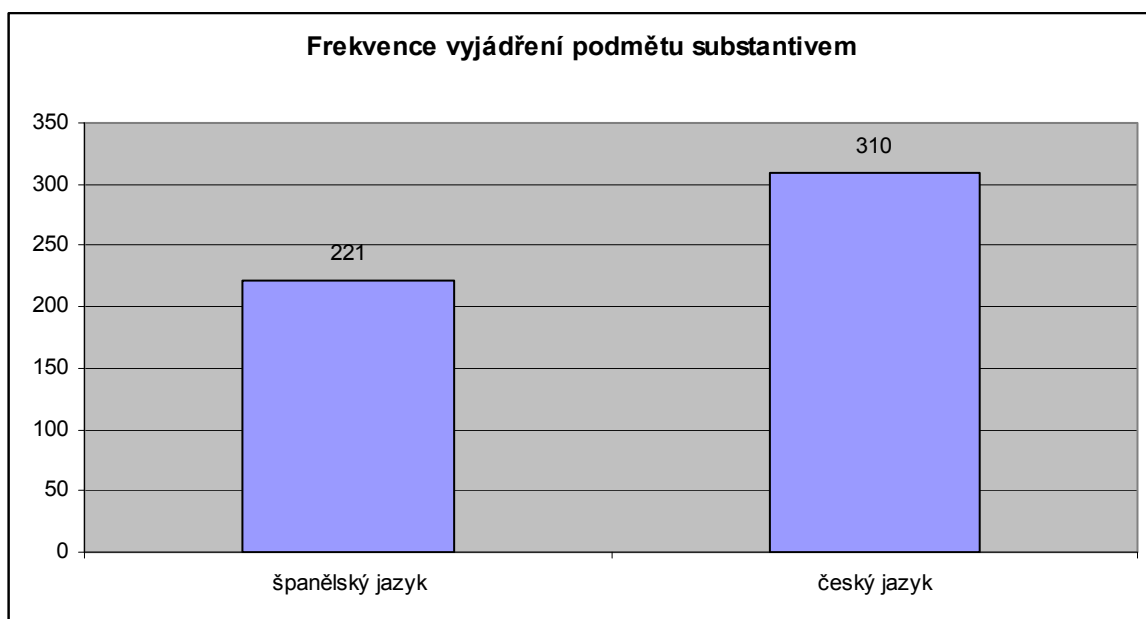
Graf č. 1

Vyjádření podmětu substantivem bylo ve španělském jazyce zastoupeno ve 221 případech, zatímco v českém jazyce se toto vyjádření vyskytovalo dokonce v 310 případech. Z výsledků této analýzy lze konstatovat, že vyjádření podmětu substantivem se řadí na první místo formy vyjádření podmětu v českém i španělském jazyce v publicistickém stylu.

- (114) *El jugador de Manacor ha ganado dos veces este torneo en la modalidad de dobles.*
Juniorský světový šampión na dvojnásobné trati se bájně hranici v kariéře už nejednou přiblížil.

Graf č. 2

Častým jevem při vyjádření podmětu substantivem bylo užití vlastních jmen. Ve španělském jazyce se vlastní jména vyskytla v 96 případech. V českém jazyce to bylo v 135 případech. V obou jazycích tvořila vlastní jména téměř 50% z celkového výskytu podmětu tvořeného substantivem.

- (115) *Lemaitre* zaběhl jako první muž bílé pleti stovku pod deset vteřin.
El francés Christophe Lemaitre, la gran esperanza blanca de la velocidad europea, consiguió su segunda medalla de oro en 48 horas.

V analyzovaném textu nechyběly také zástupci příkladů několikanásobného podmětu.

- (116) *Nadal y Federer* llegaron a Doha.
Finále pokračuje v sobotu čtyřhrou, do které jsou na domácí straně nominováni Viktor Troicki a Nenad Zimonji.

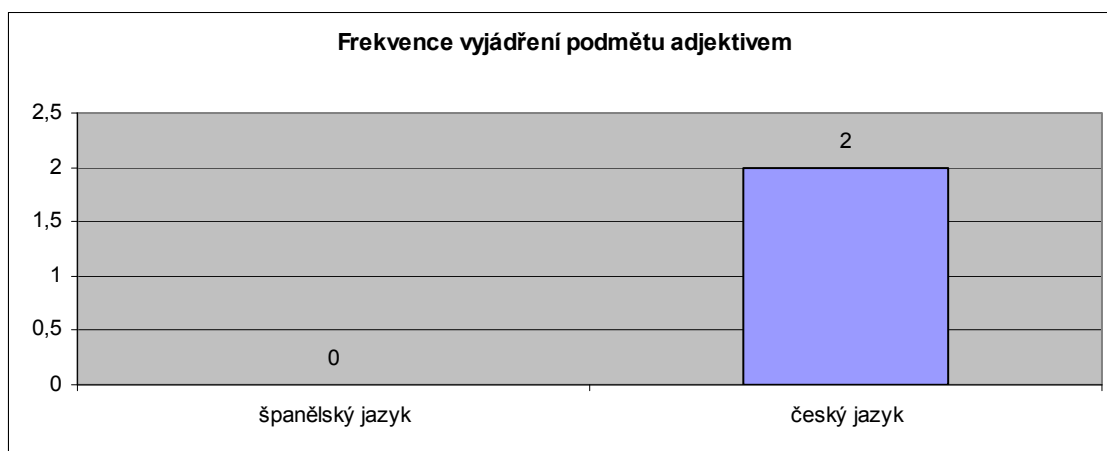
Vedle vlastních jmen se nejčastěji v analyzovaných textech vyskytovala substantiva z oblasti sportu (př. *výškařka, rychlobruslařka, mistr, sprinter, držitel, vítěz, hráč, atd.*; ve španělštině to potom byla slova jako např. *diario, tenista, rivalidad, dolores, compañero, título, jugador, escuadría, equipo, atd.*).

7.2. Vyjádření podmětu adjektivem – forma a frekvence

Adjektiva, česky přídavná jména a španělsky *adjetivos*, představují plnovýznamový ohebný slovní druh. Pojmenovávají vlastnosti nebo vztahy substantiv. Vyjádření podmětu adjektivem je velmi řídké, což lze vidět také na znázorněném grafu č.3. Tato forma vyjádření podmětu se vyskytla pouze ve dvou případech, a to pouze v českých textech. V jednom případě bylo adjektivum navíc doprovázeno ukazovacím zájmenem (107). Ve španělských textech se vyjádření podmětu adjektivem neobjevilo ani v jednom případě.

- (117) *Ta nadcházející startuje v závěru týdne ve Finsku.*
Nepředstavitelné se pro fanoušky Manchesteru United stane zřejmě brzy skutečností.

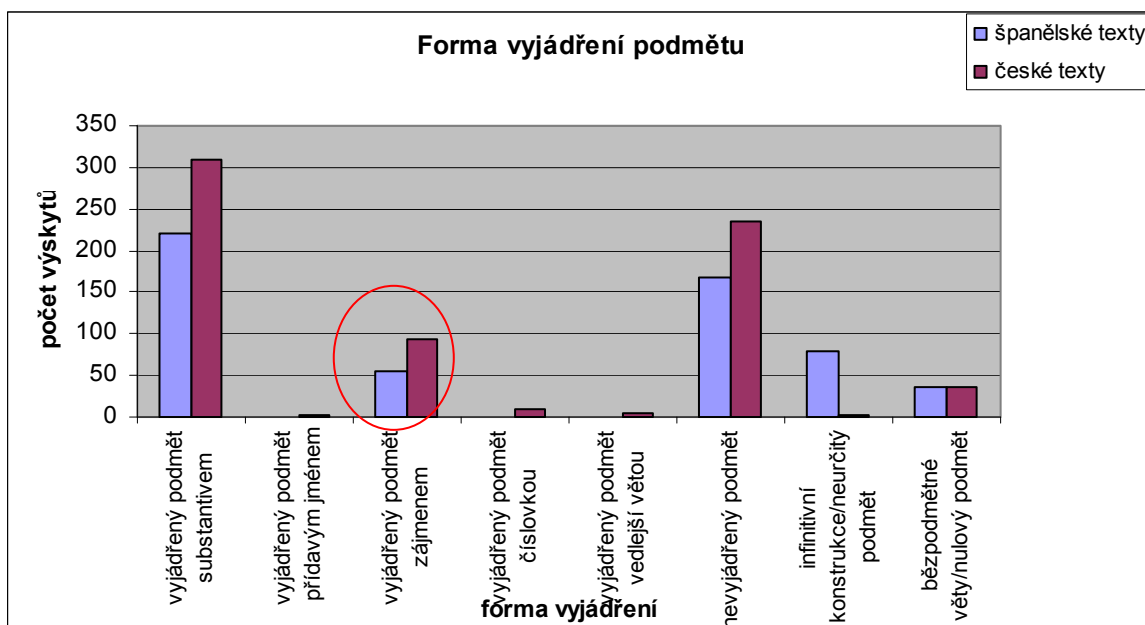
Graf č. 3

7.3. Vyjádření podmětu zájmenem – forma a frekvence

Zájmena (*pronombres*) představují slovní druh, v němž se různou měrou realizuje schopnost jazyka pojmenovávat substance a vlastnosti substitučně. Nejčastější druhy zájmen na pozici podmětu jsou zájmena osobní, ukazovací a vztažná. Je-li přísudkové sloveso ve větě v jiné než třetí osobě, podmětem je vždy zájmeno, ať už vyjádřené či nevyjádřené. Vyjadřování podmětu zájmenem patří do druhé skupiny četných výskytů, co se týče vyjádřeného podmětu. Z ukázky grafu č.4 je však patrné, že vyjádření podmětu zájmenem převažovalo v českých textech.

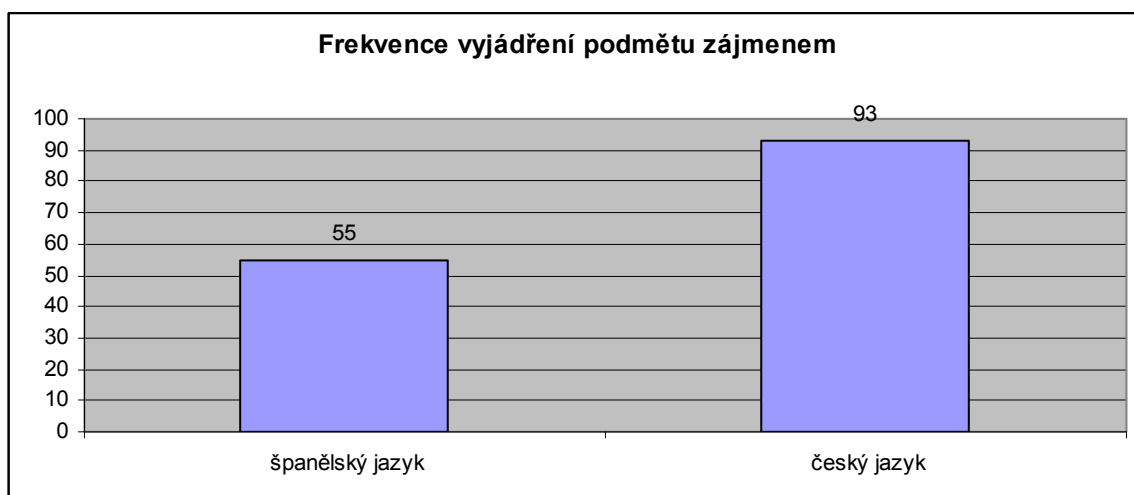
Graf č. 4

Ve španělských textech se zájmeno na místě podmětu vyskytlo 55krát, zatímco v českých textech to bylo téměř jednou tolik, čili 93krát.

- (118) *El de Manacor se enfrente con Beck.*
Kdo ovládne finálovou bitvu tenisových gigantů.

Graf č. 5

Co se druhu zájmen týče, ve španělštině i češtině převládají zájmena vztažná, a to především *que, el/la que, quien; který/á/é, kteří, jenž, jehož, což*.

- (119) *La escudería francesa reconoce que Nelsinho Piquet, **que** declaró que el equipo le obligó a provocar el accidente en el GP de Singapur para favorecer a Alonso en 2008, no mintió.*
*Mezi vítězi ankety figuruje i česká běžkyně Jarmila Kratochvílová, **která** vyhrála v roce 1983.*

Ve španělských analyzovaných textech se vyskytly také příklady složeniny *lo +* zájmeno *que*.

- (120) *El periódico destaca que se trata de "un coloso tan humano" que en España genera unanimidad por su naturalidad, hasta el punto de que ha conseguido que los fotógrafos no le acosen, a diferencia de **lo que** ocurre con otros famosos.*

V českých textech se často vyskytovala ukazovací zájmena *ten, ta, to*, přičemž nejvíce převažovalo právě neutrální ukazovací zájmeno *to*.

- (121) ***To** se podařilo.*
*Je **to** takřka přesně šest měsíců.*

Bylo-li explicitně vyjádřeno osobní zájmeno, bylo většinou v první osobě, což svědčí o častějším výskytu přímých řečí s tendencí zdůrazňování vlastní osoby. Tyto tendence převažovaly v českých textech.

- (122) ... *ale **já** jsem byl za tři týdny schopný stát na můstku a skákat.*
... *zatímco **my** jsme spolu krátce.*
... *en los que **yo** he tenido la suerte de jugar un papel.*

Nechyběla také ostatní zájmena typu *ninguno, nadie, todo, él mismo; nic, někdo, sám, atd.*

- (123) ***nadie** la recuerda sin su inseparable cinta rosa sujetándole la melena rubia, regalo de uno de sus tíos.*
... *desde que **él mismo** reveló la acusación de dopaje.*
***Nic** není rozhodnuto, souhlasil Xabi Alfonso.*

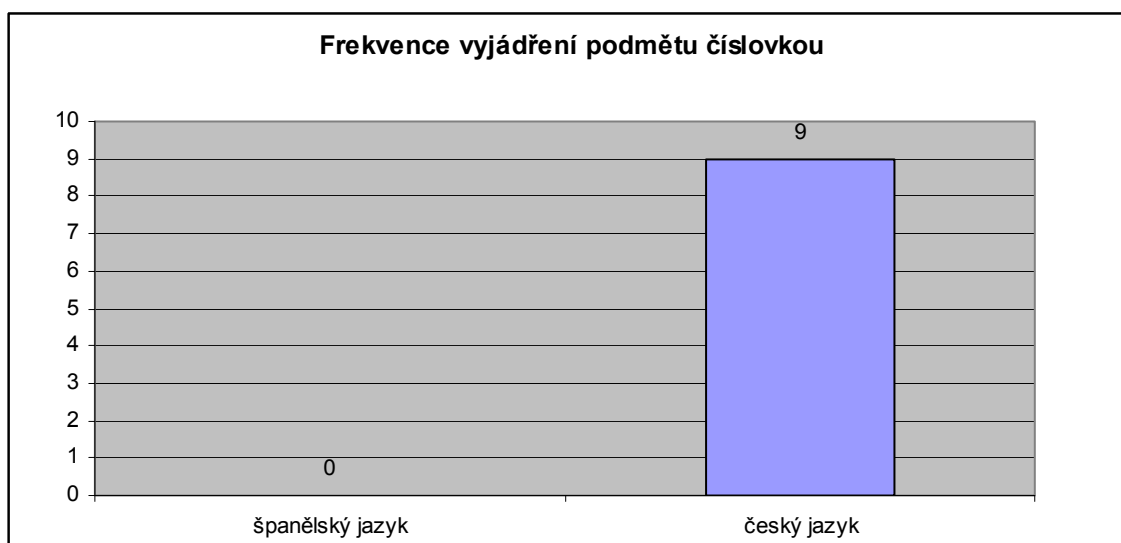
7.4. Vyjádření podmětu číslovkou – forma a frekvence

Číslovky (*numerales*) jsou slovní druh vyjadřující kvantovost, a to buď počítatelnou nebo nepočítatelnou. Číslovky nemají jednotnou slovnědruhovou povahu. Jsou substitutem, který vyjadřuje kvantum jako substanci. Vyjádření podmětu číslovkou není v českém textu ani ve španělském příliš časté. Ve španělštině se z analyzovaných textů neobjevila číslovka ani jednou. V češtině potom pouze 9krát.

(124) *A později se rozhořel **jeden** z **největších** skandálů v historii mistrovství světa.*

*V něm na tenisty čeká celkem **66** turnajů ve 32 zemích s celkovou dotací téměř 80 milionů dolarů*

Graf č. 6

7.5. Vyjádření podmětu vedlejší větou – forma a frekvence

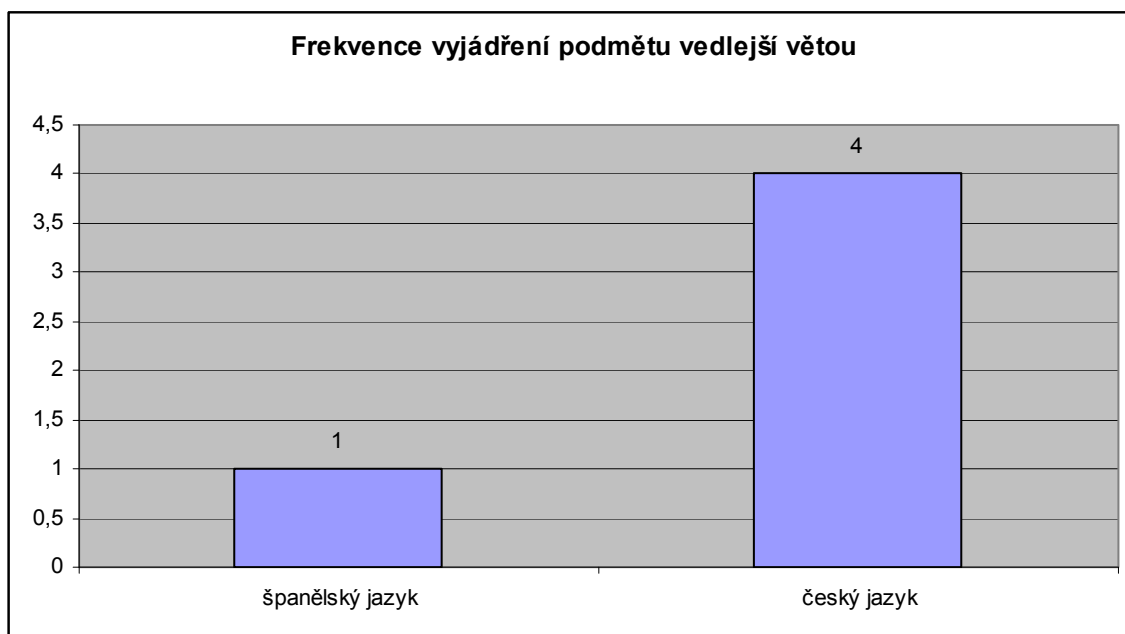
Podmět vyjádřený vedlejší větou se podle Příruční mluvnice češtiny nazývá situační podmět. Situační podmět je takový, který má větnou podobu. Často má sémantickou roli informace, instrukce nebo podnětu. Z výsledků analýzy je patrné, že tato forma vyjádření podmětu v publicistických textech není zcela běžná. Podmět vyjádřený vedlejší větou se ve španělštině objevil v jediném případě. V českých textech se vyskytnul čtyřikrát.

(125) ... *el hecho de que nada de lo que le está ocurriendo representa "una sorpresa" para él.*

Rádi bychom se panu Piquetovi mladšímu a jeho otci omluvili za potíže a těžkosti, které celá kauza přinesla, stojí v oficiálním prohlášení Renaultu.

Podle webové stránky istanbulského klubu Taurasiovou nesmírně zklamalo, že se dopingové podezření dostalo na veřejnost ještě před analýzou B-vzorku.

Graf č. 7

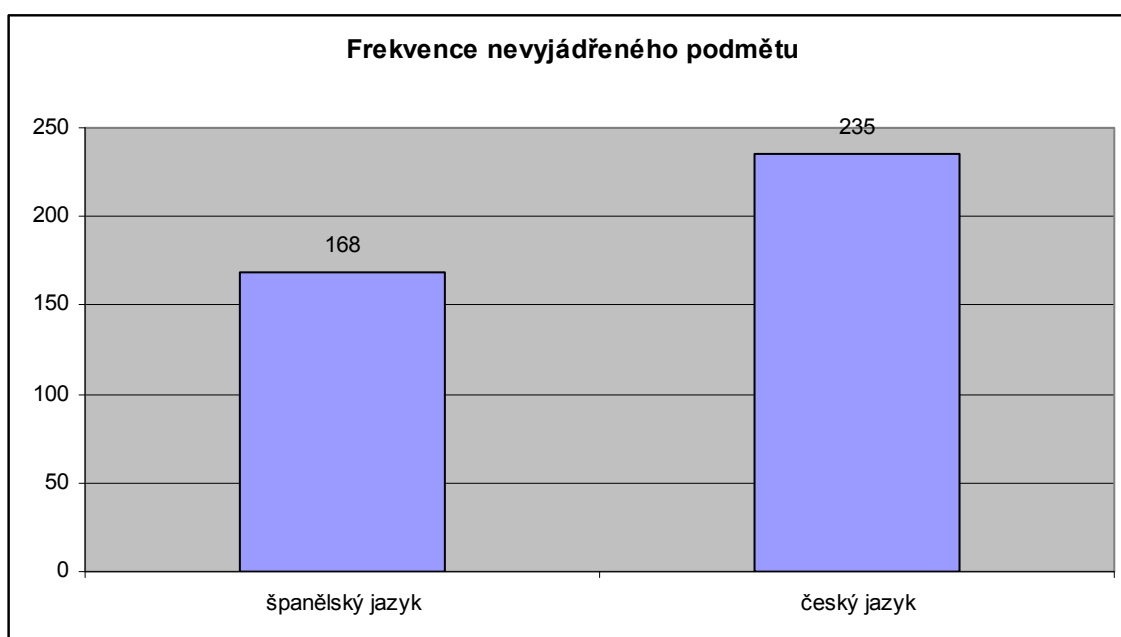

7.6. Nevyjádřený podmět

Podmět může být ve větě jak vyjádřený, tak také nevyjádřený. Je-li podmět ve větě nevyjádřený, poznáme ho většinou podle tvaru přísudkového slovesa nebo z kontextu. Nevyjádřený podmět představoval druhou nejpočetnější skupinu formy vyjádření podmětu v analyzovaných textech.

Graf č. 8

Nevyjádřený podmět se v českých textech objevil 235krát, ve španělských textech to bylo pouze 168krát.

(126) *Terminó venciendo por siete centésimas a todo un cuarteto acreditado en 10.18 con el británico Mark Lewis-Francis al frente...* Podmětem je výraz El francés Christophe Lemaitre.

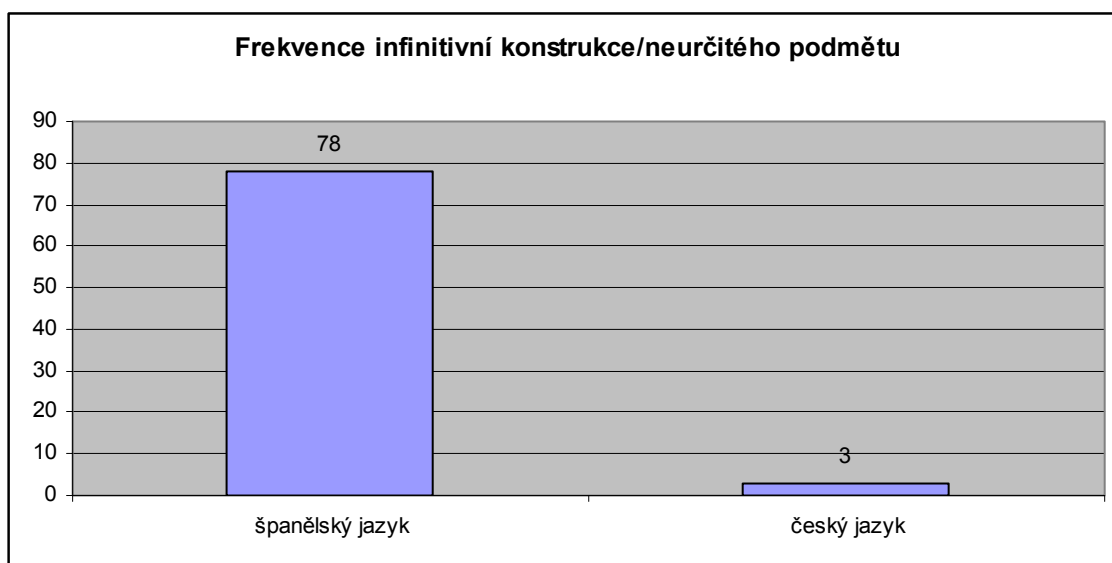
Vysvětlila to tehdy tím, že vzala lék proti narkolepsii ... Podmětem je výraz americká sprinterka.

7.7. Infinitivní konstrukce (neurčitý podmět)

Infinitivní konstrukce je takový typ větné struktury, kdy tato konstrukce zastupuje vedlejší větu. Je tedy závislá na větě hlavní. Jelikož se ve španělštině pro tvorbu těchto konstrukcí používá vedle infinitivu také gerundium a participium, nazývají se tyto konstrukce polovětnými vazbami. Tyto věty mají tzv. neurčitý podmět, který nelze odvodit od tvaru koncovky slovesa. Ten je totiž v neosobní formě. Tvar slovesa je ve všech osobách stejný. V těchto případech se podmět odvozuje pouze z kontextu.

Tyto podmětne vedlejší věty mohou být často nahrazeny infinitivní konstrukcí, dějovým/stavovým substantivem nebo substantivem s větným významem. Jde o tzv. nominalizaci vedlejší věty.

Graf č. 9

Pro španělštinu je použití polovětných vazeb velice častým jevem a prostředkem pro vyjádření vztahů mezi větami. Důkazem je také naše analýza. Z výsledků lze vyčíst, že použití těchto polovětných vazeb, pro češtinu infinitivních konstrukcí, ve španělštině mnohonásobně převyšuje. Ve španělštině se vyskytlo celkem 78 případů užití těchto konstrukcí. V češtině to byly pouhé 3 výskyty.

- (127) *Jako znak upřímnosti naší omluvy a lítosti jsme připraveni **zaplatit** značnou částku jako odstupné.
Nemám důvod **se skrývat**.
Consiguió su segunda medalla de oro en 48 horas **al imponerse** en la final de 200 con un tiempo de 20.37.
... cuando el suizo ha conseguido **hacerlo** en cinco.*

7.8. Nulový podmět (bezpodmětné věty)

Neosobní věty jsou takové, které nemají lexikální podmět (nelze ho ničím nahradit). Podmět v těchto větách je tzv. nulový. Pokud je ve větě nulový podmět, sloveso je ve třetí osobě, čísla jednotného.

Graf č. 10

Dle naší analýzy lze konstatovat, že užití bezpodmětných vět je celkem častým jevem v češtině i ve španělštině. V obou jazycích se tento typ vět vyskytl se stejným počtem, tedy ve 37 případech.

- (128) *Hacia 44 años que Francia no ganaba el título de 200, ...*
... se trata de "un coloso tan humano" que ...
Ve zprávě vyšetřovatelů, která pronikla na veřejnost, se hovoří o tom, že ...
... ale bylo zřejmé, že si na jinou soutěž stále zvyká.

Závěr

Podmět jakožto jeden ze základních větných členů představuje větný komponent, který by se mohl jevit jako velice jednoduchý a nekomplikovaný, jak koneckonců můžeme chápat také z jeho definice (podmět – základní větný člen). V průběhu zpracování naší diplomové práce jsme však přišli na to, že tomu tak není. Podmět je totiž větný člen, jehož forma a vyjádření závisí na mnoha různorodých kritériích.

Oba námi analyzované jazyky v sobě ukrývají různá specifika, co se vyjádření podmětu týče. Zvláštností pro španělštinu je rozdílnost postavení podmětu ovlivněného užitím neakuzativních či netranzitivních sloves. Netranzitivní slovesa jsou taková, která povolují postavení podmětu až za slovesem, pokud na začátku věty stojí příslovečné určení místa. Na druhou stranu slovesa neakuzativní (většinou slovesa existence) jsou taková, která stojí také až za slovesem, ale podmět je vyjádřený buď nepočítatelným podstatným jménem v singuláru nebo počítatelným jménem v plurálu. Velmi častým jevem pro vyjádření vztahů mezi větami, a tudíž také pro vyjádření podmětu jsou polovětné konstrukce tvořené neosobními slovesy (infinitivem, gerundiem a participiem).

Jako zvláštnost pro češtinu bychom mohli uvést základní rozdělení podmětu na substanční a situační. Toto rozdělení však nespočívá v ničem jiném než v rozdílné formě vyjádření podmětu. Substanční podmět bývá vyjádřen substantivním participantem, kdežto situační podmět bývá vyjádřen celou větou. Ačkoli je pro podmět typické vyjádření v nominativu, v češtině to neplatí vždy. Často se můžeme setkat s případy, kde je podmět vyjádřen v jiném než prvním pádě, konkrétně v genitivu.

Cílem této práce bylo postihnout tendence formy a frekvence vyjádření podmětu ve španělských neliterárních (konkrétně publicistických) textech v komparaci s češtinou. V naší analýze jsme se tedy zaměřili na formu a frekvenci vyjádření podmětu. Toto jsme provedli tak, že jsme vyhledávali podmět v námi vybraných textech. Nalezené podměty jsme poté rozdělili do jednotlivých skupin podle formy vyjádření a tyto výskyty jsme v daných skupinách spočítali a graficky znázornili. Z námi provedené analýzy vyplývá následující:

Nejčastější forma vyjádření podmětu ve španělštině i češtině byla podstatným jménem, následovaly věty s nevyjádřeným podmětem, dále vyjádření zájmenem a nulovým podmětem. Vyjádřený podmět číslovkou, vedlejší větou a přídavným jménem se vyskytly pouze v češtině (až na jednu výjimku – jeden výskyt vyjádření vedlejší větou se objevil také ve španělských textech) a naopak ve španělštině převažovalo vyjádření polovětnou konstrukcí.

Co se vyjádření podmětu zájmenem týče, nevyskytoval se tak často jako ostatní formy vyjádření podmětu. Byl-li podmět tvořen vyjádřeným osobním zájmenem, byl většinou v první osobě, což svědčí o častějším výskytu přímých řečí s tendencí zdůrazňování vlastní osoby. Tyto tendence navíc převažovaly v českých textech.

Snad nejmarkantnější rozdíl vyjádření podmětu ve španělštině a češtině se objevil ve vyjádření podmětu pomocí polovětných konstrukcí. Z analýzy vyplývá, že pro španělštinu je toto vyjádření větných vztahů běžné, možná až typické, pro češtinu však nikoliv.

Jak vyplývá z naší analýzy, lze konstatovat, že všechny tři hypotézy, které jsme si na začátku praktické části definovali, se potvrdily. Závěrem této práce můžeme rovněž konstatovat, že jsme splnili cíl, který jsme si na začátku práce vytyčili.

Resumen

Mi tesis se llama Forma y frecuencia del sujeto en los textos españoles no literarios en comparación con la lengua checa. El objeto de este trabajo es ofrecer una descripción de la función del sujeto en el español y en el checo más su análisis en los comparables textos originales no literarios. Esta tesis está dividida en dos partes principales, la parte teórica y la parte práctica también consta de los capítulos de Introducción, Definición general del sujeto, Sujeto en la lengua española, Sujeto en la lengua checa, Orden de palabras y Estilo publicístico, que pertenecen a la parte teórica y el capítulo Análisis del sujeto en los textos no literarios pertenece a la parte práctica. La parte final del trabajo contiene Conclusión, Resumen y Bibliografía.

La parte teórica analiza varias gramáticas y manuales de los lingüistas españoles y checos para determinar descripciones y distintas clasificaciones del sujeto de ambos idiomas. Para este análisis hemos partido principalmente de dos gramáticas de español y dos gramáticas de checo. Las gramáticas de español son la Nueva gramática de la lengua española - manual que publicó la Real Academia Española en el año 2010 y la Gramática didáctica del español del autor Leonardo Gómez Torrega. Las gramáticas checas que hemos utilizado para la parte teórica son Příkladní mluvnice češtiny (Manual de checo) del colectivo de los autores del Instituto de la lengua checa, Facultad de Artes de la Universidad de Masaryk en Brno y Skladba spisovné češtiny (Sintaxis de la lengua checa culta) de los autores Miroslav Grepl y Petr Karlík. Desde el punto de vista de la expresión, el sujeto se clasifica en: el sujeto explícito por sustantivos o grupos nominales, pronombres, oraciones o cualquier elemento sustantivado, el sujeto elíptico, el sujeto de oraciones con verbo en forma no personal (infinitivo, gerundio, participio) / las construcciones de infinitivo y el sujeto nulo.

En el capítulo llamado Definición general del sujeto hemos descrito los rasgos comunes para el sujeto checo y español. El sujeto es un componente fundamental y junto con el predicado constituye la llamada pareja nuclear, que suele formar la base de la oración. Ambos están en el mismo nivel sintáctico y dependen el uno del otro. Según la Gramática didáctica del español del autor Leonardo Gómez Torrega, hay gramáticos, que piensan que el componente esencial de la oración es el verbo, y que el sujeto es un

adyacente del verbo, en el mismo nivel que el complemento directo, el complemento indirecto y el complemento de régimen.

En el capítulo sobre el sujeto español hemos dedicado primeramente de la doble interpretación del sujeto. Según la Nueva gramática de la lengua española, el término sujeto puede designar un concepto semántico, cuando se opone al predicado, pero también una función sintáctica que contrasta con otras posibles que pueden incidir sobre el verbo (complemento directo, indirecto, etc.). En esta parte también hemos dedicado de los exponentes formales de la función del sujeto que son tres: la concordancia con el verbo, el caso y la posición sintáctica que ocupa el sujeto y al final nos hemos concentrado a la clasificación del sujeto.

En el capítulo sobre el sujeto checo hemos dedicado la clasificación del sujeto según el Manual del checo. Esta gramática clasifica el sujeto en dos tipos - sujeto sustantivado y sujeto situacional. El sujeto sustantivado está formado por un elemento sustantivado mientras que el sujeto situacional está formado por una oración.

En el capítulo sobre el orden de palabras hemos dedicado la descripción del español y checo actual según la teoría tipológica del lingüista checo Vladimír Skalička, que es un representante destacado de la generación más joven del Círculo Lingüístico de Praga clásico. Skalička fue profesor de la Universidad Carolina de Praga. Según la tipología de Skalička se distinguen los siguientes tipos lingüísticos: el tipo flexivo, aglutinante, aislante, introflexivo y polisintético. Ambos idiomas observados pertenecen al tipo lingüístico con el orden de palabras libres.

En el último capítulo de la parte teórica hemos dedicado el estilo periodístico que se caracteriza por claridad, concisión e informatividad. Este estilo es bastante joven. y podría describirse como la utilización del lenguaje para relatar una realidad, también se podría decir que es la manera de expresar los mensajes periodísticos a través de los medios de comunicación.

Al final de la parte teórica hemos determinado tres hipótesis que queremos contestar. Las hipótesis son las siguientes:

Hipótesis N° 1: La forma de la expresión del sujeto más común en ambos idiomas es un sustantivo. Artículos periodísticos se escriben frecuentemente en la tercera persona. Se espera que la forma del sujeto más utilizada sea el sustantivo.

- Hipótesis N° 2   El pronombre no debe ser explícito en las oraciones – persona y número se identifica por la terminación del predicado - se espera que en los textos analizados haya muy poca presencia del sujeto expresado por pronombre.
- Hipótesis N° 3:   El sujeto en oraciones con verbo en forma no personal (infinitivo, gerundio o participio) son muy frecuente en español.

En la parte práctica hemos analizado los textos de temática deportiva. Las noticias diarias hemos buscado en los periódicos del internet conocidos en el entorno español y checo – El país e Idnes. Para el análisis de textos checos hemos elegido el servidor iDNES.cz y para los textos en español hemos elegido el servidor El País.com. Los resultados de este análisis se comparan con las conclusiones de las guías normativas de la parte práctica.

En la parte práctica hemos dedicado a la forma y frecuencia del sujeto buscado en los textos. En esta parte hemos llegado a la conclusión de que en la función del sujeto hay diferencias. En general, la frecuencia del sujeto en el checo es superior al sujeto en el español. En el checo su frecuencia alcanza totalmente 693 sujetos mientras que en el español alcanza solamente 560 sujetos. En el checo el sujeto más utilizado es el sujeto desempeñado por sustantivo, seguido por el sujeto desempeñado por el sujeto elíptico y el sujeto desempeñado por pronombre. En el español en el primer lugar se encuentra el sujeto expresado por sustantivo, seguido por el sujeto elíptico y el sujeto de oraciones con verbo en forma no personal.

En el texto checo hemos encontrado totalmente 693 sujetos. Unos 310 de ellos fueron expresados por medio de sustantivo, unos 93 de ellos fueron expresados por medio de pronombre mientras que solamente 2 de ellos fueron expresados por adjetivo y unos 9 fueron expresados por numeral. Unos 4 sujetos fueron expresados por la oración. Unos 235 sujetos fueron elípticos. Solamente 3 sujetos fueron expresados por construcción infinitiva y al final unos 37 sujetos fueron cero.

En el texto español hemos encontrado en total 560 palabras de sujeto. Unos 221 fueron expresados por medio de sustantivo y unos 55 fueron expresados por medio de pronombre mientras que los sujetos expresados por adjetivo y numeral no han alcanzado ni un por ciento. Un sujeto fuera expresado por toda la oración. Unos 168 de sujetos fueron elípticos. La parte mayor de la frecuencia de sujeto forma la expresión

del sujeto de oraciones con verbo en forma no personal – 78 sujetos de los textos analizados. Y unos 37 sujetos fueron ceros igual que en el checo.

Desde el análisis del texto español se puede constatar que las tres hipótesis que hemos definido en nuestra tesis, se confirmaron. También podemos constatar que hemos cumplido la meta que hemos determinado al inicio del trabajo.

Los resultados obtenidos en el análisis se resumen y se ilustran gráficamente en la parte práctica de nuestro trabajo. El análisis estadístico nos ha mostrado la diferencia entre el uso del sujeto en las dos lenguas observadas. Nuestra tesis no pretende ser una visión completa de las diferencias en el uso del sujeto español y checo (debido a la extensión limitada), sino que sólo una breve descripción de las tendencias de su expresión en los textos no literarios. Las conclusiones de este trabajo pueden servir como base para una exploración más profunda de este fenómeno observado, o como una fuente para la comparación de los resultados de la investigación de otros trabajos de temática similar.

Seznam literatury

- AUROVÁ, Miroslava. 2010. *Slovosled ve španělštině: revize přístupů*. České Budějovice, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
- BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio, DUBSKÝ, Josef, KRÁLOVÁ, Jana. 1999. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň, Fraus.
- ČECHOVÁ, Marie & KOLEKTIV. 1997. *Stylistika současné češtiny*. Praha, ISV.
- ČERMÁK, Petr. 2009. *Tipología del español actual a la luz de la teoría de Vladimír Skalička*. Praha Karolinum.
- ČERNÝ, Jan. 2008. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc, Rubico.
- DANEŠ František, 1985. *Věta a text: Studie ze syntaxe spisovné češtiny*. Praha, Nakladatelství československé akademie věd.
- FERNÁNDEZ SORIANO, Olga. 1993. *Sobre el orden de palabras en español*. Cuadernos de Filología Hispánica, 11, 113-151.
- FRÍAS CONDE, Xaver. 2002. *Introducción a la sintaxis del español*. Janus. Revista Philologica Romania.
- GOMÉZ TORREGO, Leonardo. 2000. *Gramática didáctica del español*. Madrid, Ediciones SM.
- GREPL, Miroslav, KARLÍK, Petr. 1986. *Skladba spisovné češtiny*. Praha, Státní pedagogické nakladatelství.
- HALLEBEEK, Jos. 2006. *Análisis del discurso: lengua, cultura, valores: Acta del I Congreso Internacional*. Madrid, Arco Libros, 1945-1960.
- HAVRÁNEK, Bohuslav, JEDLIČKA, Alois. 1988. *Česká mluvnice*. Praha, SPN.
- CHLOUPEK, Jan & KOLEKTIV. 1990. *Stylistika češtiny*. Praha, SPN.
- KOLEKTIV AUTORŮ ÚSTAVU ČESKÉHO JAZYKA FILOZOFICKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY V BRNĚ. 2008. *Příruční mluvnice češtiny*. Brno, Nakladatelství Lidové noviny.
- MINÁŘOVÁ, Eva. 2009. *Stylistika češtiny*. Brno. Masarykova univerzita.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. 2010. *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid, Espasa Libros.
- ZAVADIL, Bohumil, ČERMÁK, Petr. 2008. *Sintaxis del español actual*. Praha, Karolinum.

Internetové zdroje pro lingvistickou analýzu:

<http://sport.idnes.cz/>

<http://www.elpais.com/deportes/>